

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, június 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Lukács László a királynál.
Tisztviselők vásárcsarnoka.
A háziorvos nagygyakorlata.
Müller Károly és a bankcsoport.
Egy leányiskola rejtelméből.
Ajándék az aradi ereki múzeumnak.
Automobil közlekedés Arad és Temesvár között.
Halálos autobus-szerencsétlenség.
Összeférhetlenségi bejelentés Barabás Béla ellen.
A mészárszék gyilkossága.

A megoldás felé.

Arad, június 25.

Abból a zürzavarból, amelylyé a válságnak különböző, egymástól a legmesszebb eső kombinációi összefutottak, lassankint, mind erősebben válik ki a lehetősége, sőt valószínűsége a Kossuth Ferenc vezetése alatt álló új kormány. Kossuth Ferenc még nem kapott meghívást a királyhoz, ami azonban sokáig késhet, miután ez kínálkozik a kibontakozásra legalkalmasabb eszköznek.

A változás a multhoz képest tehát a miniszterelnök személyében van, amelylyel együtt az új kormány a függetlenségi kabinet jellegét viseli. Változás esik a belügyminiszteri székben, sőt egyes miniszterliszták szerint a bársony-zsöllyék számában is, amely megszorodnék a vasutügyi miniszterséggel. A kormány, illetőleg a többség programja is a régi marad, az önálló bank jogának fentartásával,

és — ez mindenestre lényegesebb, — a pluralitás nélkül való általános választójoggal.

Az eredményben, mihelyest azt valónak és véglegesnek lehet tekinteni, kétségen kívül az a legörvendesebb, hogy elkerülhetővé tette a többség nélkül való, erőszakos kormányzás újabb kísérletét. Bármikor inkább el tudtuk volna ezt képzelni, csak most volt kérdéses: vajjon négy év múltán, emlékeztén annak a nemzeti ellenállásnak, amely erőteljesen maradt a korona eszközeivel szemben, lenne-e e kedve, energiája a nemzetnek újabb ellenállásra, amelyről már tudja, hogy milyen kockázattal jár? Ezt a kísérletet kár lett volna megtenni s akármelyik politikus, akinek ennek elhárításában része volt, okos, dicsérni való dolgot tett.

És vajjon a Kossuth-kabinet, amelyben Wekerle is helyet foglal, mást jelent, mint a Wekerle-kormány, amelynek Kossuth Ferenc is tagja volt? Ha furcsának is tetszik: mást. Legalább valószínűség szerint biztosabb, állandóbb helyzetet teremthet az, hogy a kormányelnök egyúttal a többség, illetve a többségi pártok legnagyobbjának vezére, akinek szava nem veszítette el döntő súlyát a pártban. Ennek Wekerle híjával volt és mint miniszterelnök, sohasem lehetett biztos abban, hogy a függetlenségi párt valamely főbenjáró kérdésben

le fogja szavazni. A több pártból kovácsolt többséggel való kormányzás minden körülmények között nehéz. Bülov, a német birodalmi kancellár esete is tanúsítja ezt, akit az örökösödési adó törvényjavaslata ügyében nyolc szavazattal kisebbségben hagytak, leszavaztak. De ha már nálunk a koalíció nélkül való rendszer, az új választások eredményeig, kinem kerülhető, akkor ez Kossuth Ferenc vezetése alatt nyugodtabb bázisra akad.

S ezen még az se változtat, hogy esetleg — nagyon esetleg — az önálló bank csoportja, vagy annak egy része az új kormányval szemben ellenzékbe vonul. Nyílt ellenzék, ha még oly erős, nem árthat többet a többségnek, mint a palotaforradalmakat rejtő, szeszélyes és szándékaikban ellenőrizhetetlen pártfrakciók. Napvilágra menjen az elégedetlenség, a zsörtölődés; viselje a magánosság, kormánytól elhagyottság viszontagságait. De ha mindig a kormánypártiság elég takarója alatt duzzasztja ökleit, akkor zavart okozhat, de se-hase éri el a maga eszméinek, terveinek, céljainak sikerét.

Az új kormány legsürgősebb dolga az általános választói jog megalkotása lesz, s a múlt példáin tanúlva, ettől a kötött uttól bizonyára nem fognak eltérni. Hogy az új választójog, s az annak alapján kiírandó választások mint fogják átforgatni a

A furfangos haszonbérő.

— Igaz történet. —

Irtá: Könyves Tóth Kálmán.

Eszébe jutott valahára X. főhercegnek, hogy mégis jó lenne talán, ha életében egyszer meglátogatná magyarországi birtokait. Hogy az unalom ne gyötörje, elhatározta, hogy nagyszabású körutazást rendez. Ott az a több ezer holdas nagy gazdaság, ott fekszik valahol a szőke Duna mentén, még pedig két tagban. Egymástól csak másfél órai távolságra. Az egyiket rég idő óta az örmény származású Dragics-család haszonbérli, ugyancsak potom árért. A hercegi jószág igazgatóságának onnan a messze földről esze ágába se jutott, hogy a haszonbérlet fölösleges. Mert a Dragicsok pontos fizetők voltak. A kitűzött határidőre maguk vitték fel az árendát az igazgatósághoz, jó magyar szokás szerint meg is bélélték azt. A Dragics-család bérlete háromezer holdas tagbirtok. A másikat, a kétezer holdas birtokot Keresztességi Molnár András régi magyar nemes ur, igazi vérbeli gazda bérleté valami tíz esztendő óta. Birtoka a hercegi uradalommal határos. De Andrásnak az apja egymásután adogatta el a nemesi jószágot és ha hirtelen be nem hunyja a szemét, fiának a nemesi levelel kívül alig marad valami az ősi jusból. Őt szenvedélyei éhes farkasok gyanánt emésztették föl az ősi vagyont. Így azonban szerencsére mégis megmaradt egy pár száz hold föld, az ősi porta, meg még ráadásul a családi ezüstművek. Mert

még a dédapjuk is ezüstkanállal ette a levest. András ur összefű huzta magát. Nem járt el a korteslakomákra, gazdálkodásra adta magát s értett is hozzá. De biz ő nem volt olyan pontos fizető, mint bérletőrs. Sokszor nógatta is az igazgatóság.

Megjött Bécsből az értesítés, hogy X. herceg hányadmagával randul le néhány napra uradalmára, hát a bérletők ahhoz tartás magukat. Dragics László befogatott, átrándult bérletőrséhez, akiről tudta, hogy érti az ur módját. Nem esoda, mindig urak között forgolódott. Apja még alispán is volt s fogadta még a királyt is.

— Szomszéd uram! — kezdte aztán Dragics — ha meg nem sérteném, egy szívessegre kérném. Megszolgálok, ha segít rajtam.

— Szívesen, kedves szomszéd ur — válaszolt András — úgy illik, hogy segítsünk egymáson.

Nagysokára aztán Dragics előhozakodott azzal, hogy neki nincsenek olyan cimeres ezüstkészletei, cimeres hintója, sem olyan négyes fogata, sem olyan divatos butorka, mint Molnáréknak. Ha csak teheti, kölcsönözze oda azokat egy pár napra, míg a herceg nála időzik.

— De — szabadkozott András — hátha engem is megtisztel látogatásával ő hercegsége, akkor mitévő leszek?

— Tudja mit — okoskodott Dragics ur — mindent visszazsárolunk még azon éjszaka, mikor megtudjuk, hogy ő fensége szomszéduramat is megtiszteli látogatásával. Megvallom őszintén, nagyon pirorkodnám, ha a herceget illendőképen nem fogadhatnám. S aztán, négy-

szemközt azt is megsughatom, szeretném kikérni pártfogását, hátha családom számára ki-
eszközölne valami nemesi címet. Erre én ugyan nem sokat adek, mert modern ember vagyok, de követeli azt gyermekeimnek érdeke. Egyik fiam a katonai pályán óhajtaná szerencsét próbálni, a másik ügyvéd szeretne lenni. Tudja, a címre sokat ad a világ ... a gyűrűn, a hintón, a tányérokban még a cselédek előtt is tekintély. Mindjárt többre nézik az embert, ha ótágu koronája van.

Molnár András csettentett a nyelvvel, ami azt jelentette, hogy ő is osztja a szomszéd nézetét.

— Hát Isten neki, kedves szomszéd ur — e szavakkal szorította meg a Dragics kezét — ne mondja senki sem, hogy én a szerencsése utjába akadályt gördítek. Küldjön el négy igaz szekert, azok hadd vigyék a butorokat. Régi, antik tárgyak is vannak közöttük. Egy ágy, melyben Mária Terézia királynénk aludt. Egy asztal, mely a török szultán ajándéka. S aztán mily becses darabok. Jól vigyázzanak a kocsi-sok, hogy a drága kincsekben kárt ne tegyenek. Nagyapám gyűjtögette az ilyen ritkaságokat. Valóságos bolondja volt. Egy billikomért, ha megtudta, hogy abból Hunyadi János ivott, elutazott három vármegyébe is ... ilyenekben fekszik dominiumunk. Hát ezeket az ezüstkészleteket magam viszem át. A lovaim is rendelkezésre állanak. Mondhatom, hogy azokat megnézheti ő hercegsége, csak hogy aztán kedve ne jöjjön, hogy azokat Bécsbe vigye, mert nem szeretnék tőlük megválni, mindegyik a saját ne-

politikai világot: ez a probléma, a melyhez most már egyre közelebb igyekszik férközni a kíváncsiság.

Lukács László a királynál.

Kossuth nyilatkozata.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 25.

A politika mai szenzációja Lukács László újabb meghívása a királyhoz. Lukács ma éjjel a kabinetiroda táviratának vétele után Bécsbe utazott és holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a felség előtt.

A politikai helyzetet Kossuth Ferenc egy nyilatkozata dominálja, a melyben erős hangon elítéli a bankcsoport akcióját a koalíció ellen. A nyilatkozat a pártkörben óriási vihart idézett elő, amelyről más helyen számolunk be.

Lukács visszavonulása.

Bécsből táviratozzák: A Neues Wiener Tagblatt budapesti értesülése szerint Lukács egyelőre visszavonul az aktív tevékenység színteréről és megvárja Kossuth akciójának eredményét. Lukács ma egy hírlapíró előtt ezeket mondotta:

— Az én tevékenységem most szünetel. Mindenki természetesnek találja ezt. Az én szünetelése addig tart, amíg Kossuth Ferenc a kibontakozásra irányuló kísérletét be nem fejezi.

"A koalíció meghalt."

A függetlenségi párt egyik mértékadó tagja a helyzetről a következőket mondotta:

— A függetlenségi párt nagy zöme halani sem akar a koalíció felélesztéséről. A koalíció meghalt s a függetlenségi párt egyáltalán nem hajlandó halottakat feltámasztani. Persze a 67-es politikusok nagyon szeretnék, ha a függetlenségi párt ismét közös-

séget vállalna velük, hogy szárnyai alá véve a közösbankos ellenséget, magával vigye a hatalmi polcra. Erről szó sem lehet. A párt csak önmagában bízhat s éppen azért csak függetlenségi politikusra bízhatja a választói reform megteremtését. A legfontosabb tarcát senkire sem bízhatja. Az önálló magyar nemzeti bank követeléséből senki kedvéért sem engedünk. Akik pedig annak ellenére is hajlandók volnának a kibontakozásra, azok menjenek ki a függetlenségi pártból és álljanak nyíltan a közösbankos pártok mellé.

Az új kibontakozási terv.

Az új kibontakozási terv, melyet állítólag Kossuthnak tulajdonítanak, a függetlenségi párt tegnapi vacsoráján pattant ki. Ez a terv a következő volna:

1. A korona a függetlenségi többséget megbizsa a kormányzással.
2. A belügyi, pénzügyi és a király személye körüli miniszteri széket 67-es politikusokkal töltik be.
3. Az annexiók tételek kivételével kikapcsolják a katonai kérdéseket 1911-ig. Nem lesz létszámemelés, de nemzeti engedmények sem lesznek.
4. Megteremtik a választói reformot, de nem a pluralitás alapján.
5. Az új választói reform alapján kiírják az új választásokat s az ezen az alapon egybeülő parlament fog dönteni a bankkérésben is.

A Kossuth-minisztérium?

A Neues Wiener Tagblatt mai száma állítólag jó forrásból már közli is a Kossuth minisztérium listáját, amely így festene:

Elnök és kereskedelemügyi miniszter: Kossuth Ferenc.

Igazságügyminiszter: Holló Lajos.

Közüktatásügyi miniszter: Apponyi Albert gróf.

Földmívelésügyi miniszter: Teleky Arvéd gróf.

Belügyminiszter: Návay Lajos.

A király személye körüli miniszter: Zichy Aladár gróf.

Honvédelmi miniszter: Hoffmann Hugó.

Vasutügyi miniszter: Batthyány Tivadar gróf.

Lukács cáfol.

Egy mai lap ismételtén azt a hirt közli, hogy Lukács László Tátrafüreden Aerenthal közös külügyminiszter megbízásából vette át az uralkodó üzenetét, amely abban állott, hogy Lukács tartsa magát készenlétben, mert őfelsége hamarosan rá fog térni Lukács kibontakozási tervére. Illetékes helyen nyert felhatalmazás alapján a Budapesti Tudósító a leghatározottabban kijelentheti, hogy az a hír, hogy Lukács László a királyi megbízatást a külügyminiszter útján kapta, a valósággal teljesen ellenkezik s így e hírhez fűzött kombinációk is teljesen hamisak.

Kossuth nem kapott királyi meghívót.

Budapesti tudósítónk jelenti: Kossuth Ferencet ma délelőtt felkeresték Ugron Gábor és Barabás Béla és hosszas tanácskoztak vele. Amikor Barabás kilépett Kossuth szobájából, az érdeklődők vették körül és kérdéseikkel ostromolták meg, hogy kapott-e Kossuth már meghívást a királyhoz. Barabás kijelentette, hogy a pártelnök ez ideig még nem kapott meghívást audienciára.

— Rég láttam Kossuthot oly haragosnak, mint ma — mondotta Barabás. — Kijelentette, hogy pártértekezletet hív egybe, mert véget akar szakítani az örökös bizonytalanságnak.

Kossuth ez alatt a tegnapi aláírásgyűjtést értette. Egy képviselő meg is jegyezte:

— Csak azért gyűjtöttük az aláírásokat, mert Kossuth azt mondotta, hogy mi, az önállóbank pártiak kisebbségben vagyunk; megakartuk mutatni, hogy többségben vagyunk.

Az aláírásgyűjtésnek különben ez a története:

A bankos csoport tegnap délután Justh

velésem, tudja szomszéd uram is, egytől egyig fajlovak.

Volt nagy hálálkodás. Molnárnak a felesége, mikor mindenről értesült, csaknem sirva fakadt. Hát még mikor András az ispán butorait hozatta föl a maga szobájába. A damaszt függönyök, a tornyos ágyak, díófaasztalok, az antik kredencek mind átvándoroltak Dragicsékhoz... az dicsekszik majd azokkal, ők pedig, ha a herceg meglátogatja őket, pironkodjanak, mint valami éhenkórász koldusok.

De András ur ravaszul mosolygott a baja-sza alatt.

Valahára fölvirradt a nagy nap. A főherceg fényes diadalkapu alatt vonult be Dragicsékhoz. Az az uri fény, melyet a haszonbérő ur ragyogtatott, itt a pusztán csakugyan meglepte őt, de még inkább a vele jött jószágigazgatót. A vendégek is szájtátva bámultak. Szemképráztató fény mindenütt!

Hiszen műrekek voltak az egyes tárgyak. A herceg jóakarattal mosolygott, midőn a Hunyadi-féle serlegről haszonbérője egészségére ültette borát.

— On valóban páratlan műértő — szöit aztán hozzá — óriási értéket képviselhetnek ezek a remek tárgyak, mindegyike műizlésre vall. Igazán nagyon örülök, hogy pár napot tölthetek szépen berendezett kastélyában.

A jószágigazgató pedig mindent szakértőleg bírálgatott, mikor a vendégek dicsérették az urias berendezést, gyönyörű lovait, általában az egész mintagazdaságot.

Es Dragics boldogan mosolygott, hálásan szöitotta meg szomszédja kezét, akinek ezt a

kitüntetést köszönhette. Csak aztán már a hercegnek eszébe ne jutna, hogy a szomszéd birtokra is átránduljon, mert akkor kiséül a turpisság s neveltség tárgya lesz. Jó lenne előre megalkudni a szomszédal. Ki is fejezte előtte aggodalmát.

— Sohase aggódjék, Dragics barátom — nyugtatta meg Molnár András — úgy beszél-tük ugyan meg, hogy az egyetmást majd északa visszavitetjük De magam is belátom, hogy az magára nézve bizonyos tekintetben kompromittáló lehetne. Meggondoltam a dolgot. Ha arra határozna el magát ő hercegsége, hogy magas látogatásával engem szerencsétlen, azok a holmik eltávozásáig maradjanak itt. Magára, nagylelkűségére bízom, hogy a használatért s az általa szerzett lelki gyönyörűségért miképen prenumerál?

Dragics a maga nagy örömeben azt sem tudta, hogy mit ígérjen az ő kedves szomszédjának. Gondolkozott, találgatott.

— No jó, ezer birkája télen át a tagomon legelhet, az én szénámon hizlaltatjuk meg.

Az alku röviden meglelt, nem valami fejlődmi ajánlat, de mégis aránylag oly csekély szolgáltatást elég. Az ő cimeres evőkészletei, antik butorai nem kértek enni, nem is koptak. Cserében ezért az ő ezer birkája sokat el fogyaszt.

Ha már itt van a herceg, elhatározta, hogy futólag egy fél napra megnézi a kisebb uradalmat is. Dragics befogatta a Molnár András gyönyörű lovait. Repültek, mint a szél. Egy félóra alig telt bele, ott voltak a Molnár András háza előtt. Itt azonban nem várta őket

diadalkapu. Az egyszerű ruhában felesége nagyon levertnek látszott. Villásreggelivel várta a vendégeket. De még szék is alig volt, hová letelepedjenek.

A jószágigazgató ezalatt az uradalom egyes helyiségeit járta be.

Mig Dragicséknál mindenki dicsekedve beszélt a jómódról, itt az ispán, béres, egytől-egyig panaszkodtak.

Bent a szobában a herceg és kísérete kényelmetlenül érezték magukat, de a jó bor s azáltal a szép leánykák főztje mégis meghozta a kedvüket. Alig pár órai időzés után otthagyták a haszonbérő, aki jó darab ideig beszélgetett a jószágigazgatóval, fölhozván, hogy az ő bérlete milyen kedvezőtlen fekvésű, földje sok helyen szikes, másutt nádas, a talajvíz fel-felbugygyan sok helyen. Ugy tőri magát, még sem boldogul, úgy hogy még középtermés idején is nem egyszer ráfizet a bérletre, de annyira hozzáfórtott már ez a föld, hogy ha még veszteséggel jár is, akkor se bocsátja más kezére.

A jószágigazgató ur mindent apróra följegyzett s szívélyesen rázta meg jobbát, mikor a kocsiba ült.

A hercegi látogatás után pár hét múlva levél érkezett Bécsből Dragicshez, melyben a főherceg udvariasan köszönte meg a szíves vendéglátást. De ugyanakkor másik levelet kapott a jószágigazgatótól, melyben arról értesítették, hogy tapasztalván ő hercegsége nagy elegendéssel, hogy a Dragics Lázár által haszonbérlet föld milyen dusan jövedelmez, az eddigi alacsony haszonbért holdankint pár forinttal fölemelni jónak látta.

Gyulánál tanácskozássra gyűlt össze. Itt tiltakoztak mindenféle olyan kísérlet ellen, mely a koalíciót újra összeforrasztani akarná. Megállapodtak abban, hogy Kossuth Ferenchez küldöttséget menesztenek, mely e csoport álláspontját vele közölje. A küldöttség tagjai, névszeriát: Teleki Arvéd gróf, Földes Béla, Rát-kay László, Mérey Lajos, Kemény Árpád báró és Bakonyi Samu képviselők délelőtti fölkeresték a kereskedelmi minisztériumban Kossuthot, közölték vele a bankesoport álláspontját és megkérdezték, hogy Kossuthnak mi a nézete és szándéka.

Kossuth Ferenc előadta, hogy ő a békés kibontakozáson dolgozik. Lehetően kerülni akarja az újabb konfliktust a király és a nemzet között. Ha a kormány nem maradna is meg a maga alakjában, bizonyos koalíciós alakulást fönn kell tartani, mert a király egyik legfőbb kívánsága, hogy a pénzügyi, belügyi és honvédelmi tárca hatvanhetes politikusok kezében legyen. Helyes és okos dolognak tartja, ha a koalíció legalább vállalt kötelezettségét teljesíti és a választói reformot megalkotja. Ezt a paktumban vállalta a koalíció, vele a kormány, tehát ő (Kossuth Ferenc) is és általa a függetlenségi párt. Az új alakulatban Andrassy Gyula gróf nem vállal tárcát. Wekerle Sándor volna a pénzügyminiszter és Andrassy helyett Návay Lajos volna a belügyminiszter.

A miniszterelnökségről Kossuth nem szólt, de szavaiból kitűnt, hogy a miniszterelnök ő (Kossuth) lenne.

A küldöttség tagjai kijelentették, hogy Kossuth miniszterelnökségének igen örülnének, de ez az alakulat nem volna más, mint a koalíció fönntartása és ezt a párt ellenezni fogja, sőt bizonyosra vehető, hogy e terv keresztülvitele esetében a pártban szakadás következne el. A küldöttség tagjai hivatkoztak arra, hogy száznál is többen vannak olyanok, akik a koalícióval menni nem hajlandók.

Kossuth Ferenc ebben a kijelentésben kételkedett.

A küldöttség tagjai még arra kérték Kossuthot, hogy az új kormány az önálló bank föllállítására előkészületeket tegyen. A tár-

Ugyanakkor Molnár András is kapott egy levelet, melyben azon kérelmének, hogy a haszonbér szállíttassék lejjebb, hely adatik, mivel ő hercegsége a helyszínén győződött meg arról, hogy a Molnár András haszonbérlete koránt sincs olyan jövedelmező, mint a Dragics Lázáré.

Dragics az ominózus levél vétele után rögtön átszaladt szomszédjához s közölte vele annak tartalmát. Jajveszékelt, hogy neki ugyan sokba került a hercegi látogatás. Pedig mit el nem követett, hogy hozzá méltóan fogadja.

— Lásza — mosolygott ravaszul Molnár András — én másforma levelet kaptam, olvassa csak.

Dragicsnak a szeme káprázott. Kétszer, háromszor átolvasta.

— És én mindezt kedves szomszéd uramnak köszönhetem — folytatta aztán ismét mosolyogva, — ha ő hercegsége nálam találja azt a pazar fényt, ha én úgy fogadom, mint szomszéd ur, valószínűleg az én haszonbérletemet is fölemelik. Mert nagyon szemfüles ember ám az a jószágigazgató. Tud az számítani . . . sejtette is velem a következményeket, midőn szomszéd uramat agyba-főbe dicsérte s azokat az ezüstneműeket becsülgette. Nem mertem felvilágosítani, nehogy a kedves szomszéd ur becsületén csorbát ejtsék. Én sokat köszönhetek szomszéd uramnak.

Dragics a fogát szitta mérgében, hogy a magyar gazda tuljárt az ő eszén.

gyalás még jó ideig tartott és a küldöttség tagjai kijelentették, hogy meg fogják győzni Kossuthot arról, hogy a párt nagy többsége ellenzi a koalíció fönntartását. A küldöttség ezután eljárásáról jelentést tett küldőinek, mire a Justh—Holló-csoport elhatározta, hogy a párt tagjai között ívet köröztet oly célból, hogy kitűnjön a koalíció ellenzőinek többsége.

Kossuth nyilatkozata.

A Magyar Tudósító munkatársa ma beszélgetést folytatott Kossuth Ferencel a tegnap esti gyűjtőív körözésére nézve.

— Az iv aláírásáról — mondotta Kossuth — én előzetesen semmitse tudtam. Elvileg rosszalnom kell az eljárást és nem habozom kijelenteni, hogy a pártvezetés nehezzé válhat, ha a vezér kezét előre megakarják kötni.

— Tudja kegyelmes ur, hogy mit tartalmazott az iv?

— Nincs tudomásom róla. Azonban elvileg helyteleníteni kell minden olyan törekvést, amely a vezért előre kényszerhelyzetbe akarja hozni. A pártnak nyílt értekezleten jogában áll a pártvezér álláspontját helyeselni, vagy helyteleníteni. Amint az illetők ebből a multban mindig le vonták a következtetést, úgy ez ezután is be fog következni.

Bánffy belügyminiszter?

A Nap írja: Bánffy Dezső báró gasteini kuráját félbeszakítva, szerdán titokba Bécsbe utazott. Elutazása a politikai helyzettel van összefüggésben. Bánffyt a koalíciós kormányval való kibontakozási tárgyalásokra szólították Bécsbe. Neki mint régi 67-esnek aktív szerepe lesz az alakulásban. A Khuen-féle kabinetben ő lenne a belügyminiszter.

Államtitkárok és főispánok lemondása.

— Károlyi Gyula gróf távirati lemondása. —

Az államtitkárok közül a mai napon a következők nyújtották be lemondásukat:

Bolgár Ferenc, Déry Zoltán, Hadik János gróf, Meskó László, Mezösy Béla, Szterényi József, Tóth János. A miniszterek felmentését nyomon fogja követni az államtitkárok felmentése is.

A főispánok közül táviratilag lemondottak Károlyi Gyula gróf, Návay János, Bittó Dénes, Hertelendy Ferenc, ifj. Ugron Gábor. Írásban nyújtották be lemondásukat: Balla Aladár, Falussy Árpád, Gyapay Pál, Kapotsffy Jenő, Kelemen Béla, Kemény Árpád báró, Batthyány Pál gróf, Döry Pál, Fernbach Péter, Smialovszky Valér, Vass Béla gróf, Sztáray Gábor gróf, Bornemissza Lipót báró, Nehrebecky György, Fay Gyula, Liphay Géza és többen.

A főispánok egyelőre helyeiken maradnak, csak az új belügyminiszter intézi el lemondási kérvényüket.

A szabadelvű-párt szerepe.

A volt szabadelvű-párt lapja, „Az Ujság” Ószabadelvűek címen a következőket írja:

A régi szabadelvűek, a kiket most ószabadelvűeknek neveztek el, a politikai életben tényezők nem lehetnek. Lukács Lászlónak juthat királyi megbízás, ha sikerül, kormányt is alakíthat. Khuen-Héderváry jöhet, szerezhethet magának társakat, de ez mind nem jelentheti azt, hogy jöttek az ószabadelvűek, azaz: hogy föltámadt a régi politikai párt. Ez a párt nem jöhet, egyrészt mert nincs, másrészt mert nem is lehet. A lefolyt négy esztendő nem lehet

spongyával letörölni, azt mondani: folytassuk ott, a hol abbahagytuk. A régi szabadelvűpárt azzal a tudattal oszlott fel, hogy mint párt betöltötte hivatását s aktáit lezárta. Emberei nem azért vonultak a magánéletbe, mert nem kaptak mandátumot, vagy nem juthattak volna be a koalícióba, a hová ismételtén invitálták őket. Hanem azzal bucsuztak a közpályától, hogy ebbe az új világba ők nem valók, mert ahhoz részben sokkal jobbak és önértetesebbek, részben sokkal kvalifikálatlanabbak.

Tisztában kell lennünk éppen most, mikor a kifejlésben szünet állott be, hogy a Lukács László, vagy esetleg Khuen-Héderváry megbízása magában álló akciója ezeknek a kitűnő államférfiaknak s jelentheti a helyzet megoldását, új kormány alakulását, új koalíciót is, új paktumot is, de nem jelentheti a félreállott szabadelvűeknek, vagy pláne a meghalt szabadelvűpártnak a színre lépését. Nem tartjuk szentnek és örökkévalónak a függetlenségi többséget, sem pedig tabunak az alkotmánypártot és a néppártot, de azt véljük, hogy pártot nem képviselőségre pályázó, vagy hivatott uriemberek csinálnak, hanem az ország s a szabadelvűpártot nem támaszthatja föl egy királyi kinevezés, vagy egy budapesti közgyűlés. Így csinálták a koalíciót s látjuk, mi lett belőle. S így nem lehet ószabadelvűpártot csinálni, mert ebből sem lenne más. Akik ezt a fogalmat megteremtették, fölöslegesen fáradoztak. Tisztában van ezzel Lukács is s remélhetőleg tisztában vannak ezzel mindazok, akik a régi szabadelvű-párti tagjai voltak s Tisza István követésével bebizonyították, hogy nemcsak önzetlenek, hanem józanul látók is.

Lukács újabb meghívása.

Mint a Pester Lloyd késő éjjel jelentí, Lukács László holnapra meghívást kapott a kabinetirodától, hogy kihallgatáson jelenjék meg a felség előtt. Lukács az éj folyamán Bécsbe utazott és holnap délelőtti jelenik meg a király előtt. Lukács László a holnapi audiencián valószínűleg javasolni fogja a felségnek, hogy Kossuth Ferencet kihallgatáson fogadja.

SPORT.

Az Aradi Atletikai Klub sportprogramja.

Football-mérkőzések. — Tennisversenyek. — Atletikai viadatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Élénk sportprogramot állított össze az Aradi Atletikai Klub választmánya legutóbb tartott választmányi ülésén.

(Football): E hó 29-én, azaz Péter és Pál napján vendégül látja az Aradi Atletikai Klub a Műgyetemi Atletikai és Football Klubot Budapestről. Julius 4-én a Szegedi Atl. Klub jön Aradra football mérkőzésre. Julius 11-én a „Bácska” szabadkai atl. klub ad revanch mérkőzést Aradon a klubnak legutolsó szabadkai mérkőzésért.

(Athletika): Julius 11-én rendezi az Aradi Atletikai Klub a football mérkőzést megelőzőleg délmagyarországi atletikai bajnoki viadalt, melynek keretében az aradi Toldy Atl. Klub súlyemelő bajnoki versenyét is rendezi.

(Tennis július 12-18-ig): Arra a nagy tennis lázra való tekintettel, amely Arad közönségét lekötve tartja, az Aradi Atl. Klub választmánya elhatározta, hogy július 12-től 18-ig terjedő időben Arad tenniszezői részére Török Gábor-utcai öt tennis pályáján tennis versenyt rendez a következő programmal: férfi-, női egyes, férfi-, női kettős, vegyes páros.

A versenyen résztvehet Arad intelligens tenniszező közönsége, úgy női, mint férfi részről. A versenyrésztvevőket legközelebb adjuk

közre, felvilágosítás nyerhető mindennap délután 6—8-ig a sporttelepen.

Ugy a keddi football mérkőzés, mint a 4-iki és 11-iki mérkőzések és atletikai viadalok sikere érdekében a klub elnöksége a legmesszebb menő tevékenységet fejt ki.

Halálos autobus-szerencsétlenség.

Elütött munkás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Ma délután kevéssel négy óra előtt halálos autobus-szerencsétlenség történt Arad legforgalmasabb részén, a Szabadság-téren. Egy arra haladó gépkocsi elütött egy öreg román munkást, aki valószínűleg a téren álló postakocsi miatt nem vette észre az autobuszt. Az ütés oly súlyos volt, hogy a szerencsétlen ember néhány perc alatt kiszenvedett.

Az autobus-szerencsétlenségről és a megindított hatósági vizsgálat eredményéről az alábbi tudósításunk számol be:

Ma délután néhány perccel háromnegyed négy óra előtt a 3-as számú autobus az Andrássy-téren haladt a szabadság-téri végállomás felé. A Szabadság-tér 16. számú ház, a Domány-ház előtt az autobus egy vonalba került az ott álló postakocsival és abban a pillanatban, mikor a vonalat elhagyta, elütött egy arra járó öreg román parasztot. Az ütés teljes erővel az aszfalthoz vágta az öregot, aki súlyos koponya-csont-törést és agyrázkódást szenvedett.

A szerencsétlenség láttára nagy néptömeg szaladt össze. Az autobus, melyben a sofförön és a jegyszedőn kívül senki sem volt, rövid megállás után tovább ment, a szerencsétlen ember pedig vérző fejjel fektött az aszfalton. A közönségből egy ember beszaladt a Fiume kávéházba és onnan telefonált a rendőrséghez és a mentőkért. Riszterer Antal, a cipőtermelők szövetkezetének elárúsiója, aki az üzletajtóból látta a szerencsétlenség lefolyását, oda-szaladt az aszfalton fekvő emberhez és az ott állók közül néhányan segítségével a Domány-palota kapujába vitte a szerencsétlent, aki néhány pernyi kínos szenvedés után meghalt. A nála levő munkakönyvből megállapították, hogy Farkas Atanáznak hívják és ilyóli születésű 76 éves román gazdasági munkás.

Néhány perccel a szerencsétlenség után megérkeztek a helyszínre Prőhászka László dr. és Hecht Arnold dr. orvosok, továbbá a rendőrség részéről Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy. Megérkeztek a mentők is, de azoknak már nem volt dolguk. A halottas ház emberei koporsóban elvitték a szerencsétlent.

Az esetnek több szemtanúja volt, akik vallomásukban egyhangúan azt állítják, hogy az autobus sofförje nem hibás a szerencsétlenségben. Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy még a délután kihallgatta Székács Mór és Riszterer Antal szemtanúkat. Székács Mór szabadtéri máv. ellenőr ezeket vallotta:

— Ma délután a szabadság-téri Műz-ház 2. emeletéről figyeltem a 3. számú autobus haladását és láttam, hogy az egészen mérsékelt menetben ment a Szabadság-téren a végállomás felé. Az autobus előtt senki sem haladt, mert különben ennek fel kellett volna előttem tűnni, különösen ha az elgázolt ment volna arra, ahova a jellegzetes világos ruha és suba volt. Egyszerre az autobus a menetét annyira lassította, hogy úgy látszott, hogy megáll. Egész határozottan hallottam és láttam, hogy az autobus hátsó kerekének valamelyike egy nagyot zökken, a sofför jobboldalt hátra tekintett és az autobus azonnal megállt. Ekkor láttam az aszfalt kocsi-uton fekvő embert, ki fejével a tér irányában, lábával pedig a házior irányában fektött a kocsi-uton keresztül. Ebből a fekvés irányából következtettem, hogy az autobus hátsó jobb kereke ment keresztül az emberen, mit az is látszik igazolni, hogy a sofför a jobb oldalon tekintett hátra. Azonban teljesen ki van zárva, hogy az autobus eleje ütötte volna el, ami egyben a sofför gondatlanságát is kizárja. Az eset bizonyára úgy történt, hogy az egyén

a Szabadság tér 16. szám előtt állott posta kocsit mögött akart abban a pillanatban a kocsi-uton áthaladni, amikor az autobus is odaért; valami okból elesve az autobus jobboldali első és második kereke közé bukott, vagy pedig az ember neki ment az autobus oldalának és így bukott a kerek közé.

Hasonlóképpen vallott Riszterer is, aki még arra is határozottan emlékszik, hogy a sofför néhány pillanattal a szerencsétlen előtt erősen túlkölt. Ugyanigy vallott a később kihallgatott Papp Imre postakocsis is.

Erdekes, hogy ugyancsak a 3-as autobus délelőtt a József főherceg-utca egy Kérics Miklós nevű fuvarost is elütött, aki elég jelentékeny sérülést szenvedett.

Este hallgatta ki Szepekovszky hadnagy Mészáros Gábor soffört, aki azt mondotta, hogy nem is látta a kocsit előtt Farkast és valószínű, hogy neki ment a kocsinak.

Összeférhetlenségi bejelentés

Barabás Béla ellen.

A beugratott nagybűiek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Somogyban jókedvük van az embereknek. Azokat nem aggasztja a rossz termés, nem a zülött politikai viszonyok. Azok ugratják a jámbor, egyszerű népet, a maguk mulatságára, a közönség derülésére. Valami jókedvű somogyi atyafi elhitette a nagybűiekkel, hogy aki országos képviselő, az nem lehet fiskális. Felfedezte, hogy ez a kettő összeférhetetlen. Minthogy a nehezen kimondhatóak pert vesztettek, amelyet Barabás Béla ügyfele nyert meg, tehát nagyon haragszanak, el is hittek az ugratójuknak egyedül álló véleményét és nyomban irattak vele egy feljelentést Justh Gyulához, a képviselőház elnökéhez.

Hangzik pedig a fura beadvány a következőképpen:

Nagyméltóságú Elnök Uct. Kegyelmes Urunk! Alulírott szegény földművesek magunkat Nagyméltóságod magas védelmébe ajánlva azon legalázatosabb kérelemmel akarunk Excellenciádhoz fordulni, hogy az alábbiakban előterjesztett panaszunkat meghallgatni s azt a parlament összeférhetlenségi bizottsága elé torjcszteni kegyeskedjék.

Barabás Béla országgyűlési képviselő ellen emelünk panaszt azért, mert ügyvédi teendői közepette, törvényhozói állásával visszaélt, a nép bizalmából nyert mandátumát pénzszerezésre és arra használta fel, hogy a mandátumával járó befolyását a hatóságoknál érvényesítette. A tényállás a következő:

Mi 1908. június havában pert indítottunk a Kaposvári Lészámoló és Pénzváltó-bank ellen, mert az a bank rosszhiszeműen koldusbotra akart juttatni 41 színmagyar családot, tehát körülbelül 250 embert. Ho-szu tiz hónap-on át kellett küzdenünk, míg végre a kaposvári törvényszék, mint telekkönyvi hatóság a mi javunkra döntött, kimondván a nevezett bank rosszhiszeműségét. Közvetlen az ítélet meghozatala előtt, illetve akkor, amikor a bizonyítási eljárás be volt fejezve, a bank jogi képviseletével Barabás Bélát bizta meg a per ilven stádiumában nyilván azért, hogy a nagy politikai tekintély támogatása, amelyet hazánkban sajnos pénzszel szintén meg lehet szerezni, pótolja az igazság hiányát. Biztos tudomásunk van arról, hogy a bank képviseletének elvállalására több képviselőt felszólított, de a tisztos férfiak közül egy sem volt hajlandó vállalni a megbízást, mert át volt hatva az elvitázhatatlan körül-

ménytől, hogy ebben az ügyben, lévén egy egész magyar vidék életérdekéért szó, egy népképviselő nem lehet a jogfosztó bank ügyvédje. Mert ha ezt, sajnos, nem is tiltja a törvény, de annál határozottabban tiltja a nemes érzés és tisztos eljárás.

Barabás Bélát ez a körülmény úgy látszik nem alterálta és nem a nép, de a saját önző célját tartva szem előtt, elvállalta a bank képviseletét. E minőségében Barabás leutazott Kaposvárra. A helyi sajtó megtisztelő hangon irt a nagy hazafi, a delegáció volt elnökéről és a 48-as függetlenségi párt jelenlegi alelnökéről, magas látogatásáról, aki természetesen csak nem lehetett másnak, mint a megyei főispánnak vendége, amely előkelő és politikai tekintély nimbusától kísérve jelent meg Barabása a kaposvári telekkönyvi hatóság vezetője előtt és körülbelül a következőket mondotta:

— Bár én az igazságügyminiszternek kebelbarátja vagyok, holnap is nálam lesz vacsorán, kit ha akarok, a három ujjamra csavarhatok, ne féljen a bíró ur, nem vagyok én mumus, nem ártok önnek, sőt amennyiben a bíró ur ambíciója a táblabírói állás, igen szívesen állnék rendelkezésére.

Amde a bíró közismert szilárd, igazságos jelleméről ez visszapattant. A kir. törvényszék nekünk adott igazat. A nagyméltóságú földművelésügyi miniszter ur kérelmünkre ingyenes jogvédelmet rendelt és a jogvédelemmel a főispán ajánlatára Szentha Pál dr. kaposvári ügyvédet, a főispán volt irodavezetőjét bizta meg.

Azonban a per közepette a főispán által ajánlott jogvédő megbízatásáról lemondott, ezzel bennünket szegény polgárokat magas társaságától és ingyenes jogvédelmétől fosztott meg és bár bízhatatlan, de tény, hogy a miniszteri jogvédő és főispán-társ ugyancsak Barabás ajánlatára és kívánságára a több jövedelmet hajtó zárgondnokságra lett kinevezve. E kvalifikálhatatlan eljárás felett a helyi ügyvédi kar még a sajtóban kinyilvánította megbotrákosását. A pécsi ítélőtáblánál ugyancsak siker koronázta Barabás ténykedését. A sajtó ott is megemlékezett a nagy politikus magas látogatásáról és ügyünk, melylyel a kaposvári törvényszék tiz hónapig foglalkozott, tizenöt nap alatt a bank javára el lett intézve.

Távol áll tőlünk a gyanúsítás. Egyszerű földművesek vagyunk, nincs meg az erőnk, hogy mi is hasonló tekintélyt szerezzünk magunknak. Mi az igazság fegyverével küzdünk. A hatalmas befolyás ezt a fegyvert kicsavarhatja a kezünkől. Ettől az igazságérzettől áthatva, de másrészt félve a befolyás tulsúlyától, Excellenciád ismert vasszigora és igazságszeretete elé akarunk járulni azzal az alázatos kérelemmel, hogy Barabás Bélát a bírósággal szemben tanúsított megvesztegetési kísérlet és a törvényhozói állással való visszaélés miatt méltóztassék az összeférhetlenségi bizottság elé állítani és a fentebb vázolt tények valódiságát igazolandó bizonyítási eljárást elrendelni alázatosan kérjük. Törvényeink bár megengedik, hogy a népképviselők ügyvédi teendőket végezzenek, de tiltják, hogy magánügyekben a hatóságnál eljárjanak és befolyásos állásuk súlyával a jogrend kárára tevékenykedjenek. Kérésünket megújítva maradunk Kegyelmes Urunk legalázatosabb szolgálói. Salavári Imre, Mezereczki István, Rangl Pál, Török József, Nagy Ferenc és még 31 aláírás.

Barabás Béla az esti órákban kijelentette, hogy tényleg képviselte a kaposvári bankot, de ennek a képviseletéhez semmi köze sincsen. Ő nyugodt lélekkel várja a bizottság döntését.

Automobil közlekedés Arad és Temesvár között.

Az Idegenforgalmi Vállalat terve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 5

A budapesti Idegenforgalmi Vállalat vezetői — mint értesülünk — érdekes és Arad közönségét közelről érintő tervvel foglalkoznak. A terv olyan, hogy megvalósítása jelentős fordulatot képezne nemcsak Arad, hanem Temesvár város fejlődéstörténetében. Arról van szó, az Idegenforgalmi Vállalat külön idegenforgalmi irodát nyitna egy nagyobb délvidéki városban, például Temesvárott vagy Aradon, amelynek egyedüli célja az volna, hogy első sorban a Magyarország iránt érdeklődő külföldiek utirányát hajlítsa Délmagyarország felé, másrészt pedig rendszeres propagandával igyekezne a magyar utazóközönség figyelmét ide irányítani. De nemcsak ez, hanem sok más egyéb, fontos, érdekes terv is fel van véve a felállítandó idegenforgalmi iroda ügykörébe.

Igy az új intézmény arra törekedne, hogy a szünidők ideje alatt az országban szerte utazgató diákság, az ugynevezett intézeti kirándulások résztvevői, minél nagyobb számban keressék fel Temesvárt, Aradot, ahol a vállalat olcsó ellátásban részesítené őket és egy diákszallót rendezne be számukra. Azon túl gondoskodna az iroda arról, hogy a Délvidék nevezetességei, érdekesebb helyei illusztrált többnyelvű leírásokban tétessenek a külföldi utazóközönség előtt ösmeretessé és természetesen kiterjedne az iroda gondoskodása arra is, hogy a Délvidék egyéb pontjai iránt érdeklődő idegenek itt kellőleg kalauzoltassanak és hogy róluk, kényelmükről ugyanolyan módon gondoskodás történjék, mint ahogy arra a külföldön hasonló intézmények berendezve vannak.

Az új intézmény tervei között szerepel egy, amely különös figyelmet érdemel. E terv szerint az idegenforgalmi iroda foglalkozna az automobil közlekedés fejlesztésével is. Elsősorban takszámételes automobiloikat járatna Temesvárott, amelyek természetesen kirándulásra és kisebb utazásokra is rendelkezésre állának a közönségnek. Az automobiloik — ha a kísérlet beválna — nyáron át rendszeres járatokat rendszeresítenének Buziásfürdő és Temesvár között és abban a mértékben, amilyen mértékben ezt a közszükséglet megkíváná, rendszeres automobiljáratokat tartana fenn Temesvár és a Délvidék fontosabb gőcpontjai között.

Függetlenül azonban attól, hogy melyik utirány válna jövedelmezővé és melyiknek létesítését javallaná a remélhető személyforgalom nagysága, első sorban létesítené a vállalat a Temesvár—Arad közti automobil közlekedést, mint amelyet parancsolólag tesz szükségessé a két város közgazdasági, kereskedelmi és ipari érdeke. Temesvárt és Aradot a gazdasági érdekek ezer meg ezer szála fűzi össze, ezt a kapcsolatot és a szükséges érintkezést azonban akadályozza és nehézzé teszi a rossz, az alkalmatlan, nehézkes közlekedés, amelyre folyton van panasz és amely az igényeket ma már nem elégíti ki.

Ezek volnának azok a tervek, amelyekkel az Idegenforgalmi Vállalat foglalkozik és amelyek munkakörét képeznék az idegenforgalmi irodának. Megvalósul-e a dolog, melyről itt vázlatos képet adtunk, nem tudjuk; tény, hogy a kérdéssel az Idegenforgalmi Vállalat vezetősége foglalkozik és így az legközelebb a város tanácsa és közgyűlése elé kerül. Mindenesetre kíváncsiak vagyunk, ha a terv megvalósulna, mert

az igen alkalmas volna az idegenforgalom növelésére és a város centrális erejének megerősítésére.

Egy leányiskola rejtelseiből.

A tanári kar tisztító munkája.

*

Arad, június 15

A körmöcbányai eset mindjobban országos botránnyá dagad. Jankovszky Demeter a tegnapi nappal befejezte pedagógiai pályáját, az igazgatói címnek és jellegnek befellegzett, ugyszintén az édes szerelemnek is. Mint a kivert bika jár-kél zord ábrázattal a városkában a hatvanhét esztendő tanférfiu, karöltve a vejével, Lówy Józseffel, akivel egyetemben a tanintézetből háremet csináltak.

(A tanítónő naplója.)

Az intézetnek egy tanítónőjét, mint azt megírtuk, a legszemérmetlenebb ajánlatokkal üldözte Jankovszky Demeter. A leány erős volt és ellentállott a kísértésnek. Egyedül élt és még csak nem is önthette ki senki előtt a bánatát. Csak az utóbbi időben, hogy maga a tanári testület zudult föl züllött erkölcsű igazgatója ellen, vett a leány bátorságot magának és írt egy hosszú levelet valamelyik barátjának. A levélben kiírta régebbi naplójegyzeteit. Ezek közül az elsőt az alábbiakban reprodukáljuk:

1885. szept. 10.

Az igazgatóm nagyon előzékeny és kedves volt ma. Örültem, hogy a kies fekvésű városkában ilyen szives környezetbe kerültem. Az öröm azonban rövid és hívságos volt, mint minden a világon. Jött az ördög, hogy virágot tiporjon, hogy szüzi erényekét csábos kísértésbe ejtsen. A tanóra végén megvárt a folyosón Jankovszky igazgató és arra kért, hogy menjek a sz. bájába. Bizonyára jövő teendőimre nézve ad utasítást, gondoltam és készséggel elkísértem hajlékába. Amint beléptünk, az igazgató bezárta, majd elrekesztelte az ajtót. Vártam, hogy mi következik. Az igazgató hozzám lépett. A szeme különös érzékiségtől sugárzott, meg akarta fogni a kezemet. Majd, midőn azokat hátrattettem azt mondta: moja dusinka, ami magyarul azt jelenti: édes lelkem. Viszszaléptem és eszembe ötlött Gloster kísértési jelenete. Annának képzeltem magam és Shakespeare után szabadon szavaltam:

Mily pokoli hatalmak büvtőlék ide önt,

Hogy megrontson szüzi lelkeket?!

Minthogy Jankovszky a német irodalom tanára, egy Heine-versnek ezt a strófáját vágta ki:

Was treibt und tobt mein tolles Blut?

Was flammt mein Herz in wilder Glut?

Es kocht mein Blut und schäumt und gärt

Und grimme Glut mein Herz verzehrt.

De azután nagyon prózáisan folytatta. Egyszer élünk, — mondta — miért ne használjuk ki az életet; modern emberek vagyunk, sutba dobhatunk minden hagyományos konvenciót. És míg én szemlesütve és a szégyentől összeszorult torokkal hallgattam a szemérmetlenségeket, felém közeledett. Valami isteni bátorság vett erőt rajtam, megmarkoltam a kísértőt és az íróasztal felé löktem. Olyan szerencsésen, hogy a háta érintkezésbe jött az asztal szögletével. Direktorom följajdult, majd az ajkába harapott. Kirekesztelte az ajtót és elbocsátott.

Még csak azt sziszegte utánam:

— Ezért meglakolsz!

A naplónak újabb keletű följegyzéseiben is sokszor szó esik Jankovszky csábításairól, de ezekben a vén róka már nem Heine nyelven esalogat, hanem a Fidibusz kabaréjából szedgeti a strófákat.

(A tanári konferencia.)

Legutóbb, amikor már a Lówy József ellen tett följelentés folytán szükségessé vált egy tanári konferencia összehívása, az értekezleten az igazgatót is többen megtámadták.

— Nem járja, hogy bennünket is ártatlanul gyanúsítsanak, mások bűne miatt, mondta az egyik tanár. Követeljük az intézet multjának a megvizsgálását. A vizsgálat kideríti majd, hogy kik voltak itt az erkölestelenek. Aki az volt, az pusztuljon!

Mindnyájan helyeselték a szónoknak, csak az igazgató nem, aki mindazonáltal nem vesztette el olimpusi nyugalmát és ekként válaszolt:

— Értem a célzást, de nem törődöm vele. Itt beszélhettek, ami nektek jól esik. Ha azonban a jegyzőkönyvben valami rám nézve kelle metlen dolog lesz, azt egyszerűen nem fogom fölterjeszteni.

Ez a kijelentés annyira fölháborította a tanárokat, hogy nyomban abbahagyták a tanácskozást.

Lówy ellen a följelentés június 8-án történt s a tanári testület hosszas fáradozás után csak most tudta elérni azt, hogy Jankovszky egybehívjon egy második rendkívüli konferenciát. A konferencia tegnap délelőtt volt s az az egész tanári testület, a hitoktatókkal együtt megjelent. Az értekezleten a tanári testület véleményét Kokas Nándor tanár mondta el. Kokas Nándor rámutatott az iskola szerencsétlen, elzüllött állapotára s felelősségre vont Jankovszky Demeter igazgatót a Lówy-ügyben tanusított kétes magatartásáért; különösen az rótt fel bűnéül, hogy az igazgató a nála megjelent szülő hivatalos följelentése ellenére, bűnös tanárt még egy teljes hétig megtartta az iskolában s csak akkor tiltotta el tanítástól, amikor a közvélemény nyomása alatt Palkovics Emil polgármester őt erről felszólította. De még ekkor is eltűrte, hogy Lówy bejárjon az iskolába a növendékek megbotránkoztatására.

Kokas közölte az értekezlettel Fajt Mátyás állami főreáliskolai igazgatónak az iskolaszól ülésén tett súlyos nyilatkozatát, amely szerint: leányiskola erkölcsi szempontból mindig kritikát alul állott s hogy ezért első sorban az iskola igazgatója felelős. Nemcsak az iskola tantestülete, de az ország polgári iskolai tanársága nevében szemére hányta, hogy a körmöcbányai polgári leányiskolát ő, Jankovszky Demeter juttatta oda, hogy a testület tagjainak szégyenkezve kell megvallaniuk, hogy a körmöcbányai leányiskolánál működnek. Kokas indítványt terjesztett elő, amelyben az iskola multjának és beléletének szigorú megvizsgálása kéri a felsőbb hatóságtól. Jankovszky védekezni próbált, de hiábavalók voltak a szavai az iskola tanári testülete egyhangulag elfogadta az indítványt.

(Elnéptelenedik az iskola.)

Körmöcbányáról jelentik: Körmöcbányai egyre növekedik a felháborodás az odaval polgári leányiskola botránja miatt. Abban egyetért a város közönsége, hogy az iskola csupán csak úgy lehet tisztázni, ha a kultusz minisztérium maga vezeti a vizsgálatot, mert városi hatóság a különböző rokon és más egyéb kötelékek miatt nem tudja kellő szorgossággal végrehajtani azt. A szülők között mozgalom indult meg, hogy addig, ameddig

Jankovszky Demeter áll a polgári leányiskola élén, nem adják ebbe az iskolába gyermekeit. A módosabbak Besztercebányára, Zólyomba és Selmecebányára akarják vinni leányaikat, míg a szegényebb szülők gyermekeit a helybeli tanárság egy privát helyiségben díjtalanul oktatná a polgári leányiskola tárgyaiban mindaddig, míg a helyzet azt úgy kívánja. Löwy József, a bűnös tanár, még most is az ártatlanságát hangoztatja, annak ellenére, hogy tizennégy jegyzőkönyv szól súlyosan bűnössége mellett.

A mátészalkai gyilkosság.

Sovány bíró bűnperének tárgyalása.

Távirati tudósítás.

Arad, június 25

Emlékeztet még az a gyilkosság, amelynek a tavasszal Bordás Demeter kéményseprő lett áldozata Mátészalkán. A gyilkosság elkövetésével kezdettől fogva Sovány Dezső dr. járásbíró gyanúsították, aki ellen ezen a címen vádat is emelt a királyi ügyészség. Ma volt ebben a bűnügyben a főtárgyalás a szatmári törvényszék előtt. A tárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult. A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt. A bűnpör előzményeit itt adjuk:

Sovány Dezső dr. mindössze hat hónapja tartózkodott Mátészalkán, ahol a társadalmi élettől visszavonulva, hivatali kötelességeinek élt. Egyetlen szórakozása a korcsmázás volt. Esténként eljárt egyik vendéglőbe, de mértékletesen ivott. A gyilkosság napján is megfordult a korcsmában. Elköltött fél liter bort és egy üveg Salvátor vizet. Kilenc óra után fizetett és távozott a helyiségből.

Az utcára érve egy ideig sétált még a korcsma előtt, majd hazafelé tartott. Menet közben Jakab Sándor kötélverő házához ért. Ennek kapuja előtt egy leány és egy asszony beszélgettek. A bíró nem ismerte fel őket, oda lépett hozzájuk és enyelegni kezdett a lány nyál. Ez észrevette, hogy a bíró tullépi a tisztességes határt, sikoltozni kezdett, majd befutott a házba, mely az édes apja tulajdona. Sovány dr. utána ment, de a lakásba nem tudott behatolni, mert azt belülről bezárták. Jakab házában van a tűzoltó zenekar gyakorló helyisége is. A zene hangját hallva a bíró benyitott a terembe, köszönt és belépett. Ott tartózkodott Bordás kéményseprő is, aki így szólt a belépőhöz:

— Idegennek tilos a belépés.

— Pimasz ember, halgasson, — rivallt rá a bíró és eltávozott a helyiségből. Bezorogtatt Jakabék lakására, ahol ajtót nyitottak neki. Bemutatkozott, betért a szobába és csakhamar úgy összebarátkozott a kötélverővel, hogy ez borral kínálta meg, amit a bíró el is fogadott. Körülbelül éjfélig ittak. Ittas fővel távozott el fél egy óra tájban Jakabéktól. A kapunál találkozott a zenekari próbáról éppen hazatérő Bordással. Az utcán szóváltás keletkezett közöttük, a mely annyira eldurvult, hogy a bíró kétszer mellbe vágta a kéményseprőt, majd a földre dobta. Ez magára rántotta Sovány dr.-t, ütlegelte, haját tépte. Sovány segítségért kiáltott és a zajra kiszaladt lakásából Jakab, aki szétválasztotta a dulakodókat.

— Meg vagyok szurva Jakab ur, mondta elhaló hangon a kéményseprő, aki ekkor már több sebből vérzett.

— Kutassanak át, motozzanak meg, szólít most a bíró, nálam egyáltalában nincs szurószerszám.

Jakab kikutatta a bíró zsebeit, de azokban nem talált olyan tárgyat, amivel szúrni lehetett volna.

Hazaszállították Bordást a lakására. Másnap reggel feljelentették az esetet a bíróságnál és a kihallgatásra kiszállt vizsgálóbíró előtt Bordás eskü alatt vallotta, hogy Sovány dr. szurta őt meg. Bordás más nap meghalt.

A mai tárgyaláson Sovány dr. nyugodt hangon adta elő védekezését, egyezően a vizsgálat során tett vallomásával. A vádat tagadta.

Előadta, hogy mikor a kötélverő mester házából kijött, az udvaron belekötött Bordás és megütötte. Dulakodtak, mire a földre esett. Bordás jajgatni kezdett, hogy megszurta. Erre kijöttek Jakabék, mire ő megkérte Jakabot, hogy motozza meg, van-e nála valami szuró eszköz. Jakab megmotozta, de nem talált nála semmit.

Bordás özvegyének lényegtelen vallomása után Jakab Sándor vallja, hogy az eset megtörténtekor nyomban megmotozta Sovány dr.-t, de semmit nem talált nála.

Jakab Sándorné előadta, hogy amikor a vádlott hozzájuk belépett, kissé ittas volt és az ölébe akart neki ülni.

— Menjen haza! — mondtam neki.

— Enyelgett önnel Sovány? — kérdezte az elnök a tanutól.

— Nem vettem kérem én azt igénybe — mondotta zajos derűtség közt a tanu.

Ezután még több tanut hallgattak ki és az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

Müller Károly és a bankcsoport.

Nyilatkozat a bankról és a választójogról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Az Aradi Közlöny mai számában megírtuk, hogy az országos függetlenségi párt tegnapi pártvacsorája előtt a bankcsoport képviselőjében Holló Lajos, Batthyány Tivadar gróf és Teleky Arvéd gróf ívet köröztek a pártban arra nézve, hogy annak aláírói az önálló banknak 1911. január 1-ig való felállítását követelik. Az iven hír szerint reverzális volt arra nézve is, hogy az aláírók csak tiszta függetlenségi kabinetet támogatnak, amely a bankelkülönítéssel kívül az általános titkos választói jogot alkotná meg.

Az ívet tudvalevőleg még tegnap aláírta vagy százhusz függetlenségi képviselő. Több 48-as képviselő azonban nem tartózkodik a fővárosban és ezért az ív körözői ezeket táviratilag hívták fel a bankcsoport akciójának támogatására. Ilyen táviratot kapott ma reggel Aradváros országgyűlési képviselője, Müller Károly is, akimég ma válaszolt a táviratra, kijelentve, hogy az önálló bank 1911-re való felállításának és az általános, titkos egyenlő és községenkénti választói jognak feltétlen híve.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni Müller Károlylyal, aki kérdésünkre így mondotta el a táviratváltás történetét:

— Ma reggel táviratot kaptam Holló, Batthyány Tivadar és Teleky Arvéd aláírásával. A távirat felkért arra, hogy miután a tegnapi pártvacsorán nem voltam jelen, tudassam velük, hogy hozzájárulok-e az ott körözött ív azon követeléséhez, mely az önálló magyar nemzeti bank 1911. január elsejére való felállításához ragaszkodik. En erre táviratilag válaszoltam, kijelentve, hogy feltétlen híve vagyok nemcsak az önálló bank 1911. januárjára való felállításának, de az általános, titkos, egyenlő és községenkénti választói jognak is.

— Képviselő ur tehát a bankcsoport álláspontját osztja? — kérdezte munkatársunk.

— Ezt nem így kell felfogni — válaszolt Müller Károly — mert én ma a függetlenségi párt tagja vagyok és mint ilyen, ragaszkodom megválasztásomkor adott programomhoz, melylyel az általános, titkos, egyenlő választójog és az önálló bank hívének mondtam magamat. E programhoz mindenkor hű maradtam és bármikor alkalmam volt — úgy a városi közgyűlésen mint akármilyen értekezleten — nyílt kifejezést adtam ez álláspontomnak. Soha ezekkel ellenkező javaslatot meg nem szavaztam és nem is fogok. Bármiként is alakuljon a ma még nagyon kétséges helyzet, e programtól el nem térek. Ha lejár a mandátumom, úgy akarok választóközönségem elé állani, mint aki kijelölt programjától egy hajszálnnyival sem tért el.

— És ha az új kormány nem fellelne meg e követelményeknek, képviselő ur milyen párthoz csatlakoznék? — kérdezte munkatársunk.

— Én ma — végezte szavait Müller Károly — a függetlenségi párt tagja vagyok és az maradok mindaddig, míg a bankkérdésben és a választóreformban tanúsított álláspontom nem jut ellenkezésbe a párt álláspontjával.

Müller Károly különben a jövő héten felutazik Budapestre és ott a pártkörben szóval is bejelenti azt a szilárd álláspontját, melyet a táviratban a párt tudomására hozott.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Biboros, színmű Gál Gyula vendégfelleptével.

Vasárnap: "Él helyárrakkal: Csizmadia, mint kisérlet. Eredeti bohózat. Este: Rendes helyárrakkal: Romeo és Julia tragédia. Gál Gyula vendégfelleptével.

* A nyári színház megnyitása. Holnap, szombaton lesz az első előadás a nyári színházban. A megnyitó előadáson Parker nagyhatású színműve, a Biboros kerül színre, amely Gál Gyulával, a Nemzeti Színház kiváló művészeivel az elmúlt nyári idényben nagy sikerrel ment a színpadon. A címszerepet ezúttal is Gál Gyula játssza, aki hat estén át lesz vendége az aradi színháznak. A többi szereplő a következő: K. Kápolnay Juliska, Follinuszné, Delli, Mártonfi, Hunyady, Várnay és Leövey.

* Ünnepi előadások. Vasárnap két előadás lesz. Délután mérsékelt helyárrak mellett a Csizmadia, mint kisérlet című pompás bohózatot játsszák. Este pedig Gál Gyula felleptével a Romeo és Julia kerül színre. Kedden, Péter és Pál napján gyermekelőadás lesz, amely alkalommal a Robinson Crusoe című színművet játsszák mérsékelt helyárrakkal.

* „Bácsmezei Anekdóták” címen egy igen mulattató kötet jelent meg Szász István dr. író tollából, a melyben a bácskai virtust jellemző, kacagtató anekdóták és vig esetek vannak élvezetes módon megírva. A száznál több adoma nemcsak mulattató, az olvasóra, de egyben a vigadó Bácsország kedélyes életét, ismerteti és így élvezettel olvashatja a szórakozni vágyó úgy, mint a népelet tanulmányozó. A vaskos kötetben sok sikerült és eredeti karikatura is van, a mi csak emeli érdekességét. A mű megrendelhető 1 kor. 20 fill.-ért Lévai Lajos könyvkiadóhivatalában Obecsen, a hol Szász dr.-nak korábban megjelent „Pestmezei Anekdóták” kötete is ugyanaz árért kapható. A két kötet együttes rendelése esetén, ha az összeg előre beküldetik, a művek bérmentve küldetnek meg.

* Az Uránia-színház műsora. Nagy tetszés mellett kerül előadásra az Uránia színház mostani műsora, melynek minden egyes száma a

legkiválóbb szórakozást biztosítja a közönségnek. Fenomenális látványosság a tavalyi francia manőverekről felvett mozgófénykép. Látjuk a francia hadsereg vezénylő tábornokait, a külföldi attasék színes csoportját, teherhordó automobiloikat, bicikliesapatokat és egy ütközet lefolyását. Nagy tetszéssel találkozunk a bőrgyártást bemutató mozgófénykép, mely a nyers bőr első manipulációjától, a diszes és értékes kikészített bőrre az egész procedurát megismerteti, a nézővel. Jules Marny nagy hatású drámája. Egy bankjegy története, az életből vett tárggyal lebilincseli a publikum figyelmét és a közönség őszinte elragadtatással követi az eseményeket. A kitűnő műsor szombaton kerül színre utoljára. 791.

A pihenő Arad.

Lefüggönyözött ablakok.

Arad, június 25.

Megváltozott az utca, a sétateretek képe. Eltűntek onnan az ismerős arcok, azok a családok, amelyeket, mint mondani szokás, ismer az egész város.

Hogy hova tűntek, merre mentek, azt megmagyarázzák az urinegyed lefüggönyözött ablakai.

Ezek a lefüggönyözött ablakok, melyeknek száma napról-napra szaporodik, nem keltethetnek senkiben irigységet. Nem pedig azon egyszerű okból, mert Arad munkás város és ha azok, kik a lefüggönyözött ablakok mögött laknak, pihenőre, fürdőbe vagy nyaralókba mennek, nem luksusból tesz ez.

Hogy mégis foglalkozunk ezen lefüggönyözött ablakokkal, annak egyszerű magyarázata az, hogy kíváncsiskodunk, vajjon hol fürdözik, nyaral a pihenő város.

Nem kételkedünk az iparos, a kereskedő hazafiasságában, de tény az, hogy bármely jónevű külföldi fürdő vendéglisztájába betekintünk, rossz érzést keltve, tulszámban látjuk abban képviselve Aradot. És viszont hiába forgatjuk bármelyik jobbnevű hazai fürdő vendéglisztáját, alig találkozunk aradi nevekkal.

Nem célunk rovásokat írni a pihenő iparos és kereskedő Aradról, amikor annak hazafias érzésére appellálunk. Csupán figyelmeztetni kívánjuk, hogy épen a magyar iparosnak, a magyar kereskedőnek nem szabad sovinizmusát külföldön nyaraltatni, amikor a sovinizmustól a magyar ipar, a magyar kereskedelem támogatását kívánja, kéri, követeli.

Az bizonyos, hogy mindenkinek egyéni szabadságában áll megválasztani, hogy a munkában eltöltött egy esztendőből a pihenésre szánt négy-öt-hat hetet hol töltsen. Ezt az egyéni szabadságot azonban sem a magyar iparos, sem a magyar kereskedő nem gyakorolhatja anélkül, hogy ki ne hívna a közvélemény figyelmét.

Magyarországnak van annyi számos szép és e mellett „hasznos” fürdője, hogy ebben nem versenyezhet vele a konkurrencia.

Miért megyen hát az aradi iparos és kereskedő fáradt testét felüdíteni, pihentetni külföldre?

Azokhoz intézzük most figyelmeztetésünket, akiknek az ablakai még nincsenek lefüggönyözve. Ne vigyék a magyar fogyasztó közönség pénzét külföldre, amelylyel a magyar ipart, a magyar kereskedelmet óhajtotta támogatni.

Botrányos jelenetek a függetlenségi pártban.

Kizárási indítvány Barabás és Ugron ellen.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, június 25.

Kossuth Ferenc ma a Magyar Tudósító könyvmatos révén egy, a bankcsoportnak a tegnapi esti aláírás gyűjtő akcióját élesen elítélő nyilatkozatot adott közzé, melynek nyomán este a pártkörben olyan viharos jelenetek játszódtak le, melyeket még soha sem látott a Royal klub helyisége.

Tudósítónk erre vonatkozólag a következőket jelenti:

A függetlenségi pártkörben ma este Kossuth Ferenc ellen olyan heves támadásokat intéztek, amikben a pártvezér még soha nem részesült. A mai botrány természetesen kihatással lesz a válság további elintézésére is. A botrányra az a hír szolgáltatott alkalmat, hogy Horváth József és Nagy Emil azt híresztelték, hogy az aláírás ivet többen nem is olvasták el, nem is tudták, mit irnak alá és kényszerítették őket az aláírásra. Erős kifakadások hangzottak el Ugron Gábor és Barabás Béla ellen.

Justh Gyula hozzászólása után elhatározták, hogy legközelebb a pártból való kizárásukat fogják követelni és ha nem lesz rövid időn belül értekezlet, aláírásokkal adják tudtukra, hogy a pártban tovább nem fognak velük együtt működni.

Miután a kedélyek lecsillapultak, nyugodt hangon beszélgettek a helyzetről. Többen azon a nézeten voltak, hogy a párt változatlanul, páholyban ülve nézheti az eseményeket. A párt többségben van, ennél fogva a kibontakozást csak a párttal lehet megcsinálni. A koalíció fentartása kizárt dolog, azzal tovább működni nem lehet. Ekkor lépett a terembe Sümegi Vilmos és kezében hozta a Magyar Tudósító komünikéjét. Oriási botrány tört ki erre. Többen kijelentették, hogy Kossuth Ferenc tudott az aláírás gyűjtésének szándékáról, este tudomására hozták ezt.

Justh Gyula: Mégis csak disznóság ez! Nagy szerencsétlenség, amit ez a Kossuth Ferenc csinál. Néhány nappal ezelőtt, mikor a királynál kihallgatáson, volt ugyanezt a kibontakozási programot terjesztette elő, melyet tegnap este alá írtunk, most önmagát cáfolja. Hogyan vehessék Bécsben az ő akcióját komolyan. (Oriási zaj.)

Felkiáltások: A környezet az oka mindennek, Barabás és Ugron: Ki kell őket zavarni a pártból.

Holló beszélt el ezután miként keletkezett az aláírások gyűjtésének eszméje.

— Ebből látni, — mondta Holló — hogy Kossuthnak előzetes tudomása volt ezekről a dolgokról.

Justh Gyula: Mindennek a környezet az oka, ki kell ezeket füstölteni. Különösen Barabást és Ugront! Még is csak disznóság, amit ezek az emberek művelnek. Kossuth Ferenc tudta, hogy az iven 1911-re az önálló bankot követeljük, hogy a koalíció nem kell. Mikor a múlt napokban a képviselőház összehívásáról volt szó, Kossuth kijelentette,

hogy a pártot össze fogja hívni. Ez maig sem történt meg. Nem fogok magamnak többé táradtságot venni, hogy újból kérjem Kossuthot értekezlet összehívására.

Justh beszédét óriási tetszéssel fogadták, éljeneztek és tapsolták. Ekkor lépett a terembe Nagy Emil, akit többen rögtön megrohantak.

Teleky Arvéd gróf: Mondja meg kérem, igaz az, hogy maga azt híreszteli, hogy többen aláírták az ivet olvasás nélkül és erre kényszerítették?

Nagy Emil (nyugodtan): Igen! Nekem többen azt mondták, hogy Kossuth Ferencnek irtak alá bizalmat. (Nagy zaj).

Teleky gróf: Mondja meg, kik azok? Hogy mondhat illet függetlenségi képviselő, hogy meri a lábát is betenni ide!

Tutsek Sándor: Ha illet állítasz, nevez meg egyéneket. Kik voltak?

Nagy Emil: Nem mondom meg.

Teleky gróf: Ez nem eljárás. Embereket sérteni és nem nevezni meg senkit! Ilyenekről azt kell feltételezni, hogy nem igaz!

Nagy Emil: Nem nevezek meg senkit se, újból állítom, hogy többen mondták.

Kubik Gyula: Ki vele! Mondjon neveket, mert másként nem adunk hitelt a maga szavának.

Tutsek Sándor: Általában gyanúsítani könnyű dolog. (Oriási zaj, lármá, rá akarnak rohanni Nagy Emilre.)

Nagy Emil (hidegen): Akkor mondok neveket, mikor nekem tetszik.

Teleky gróf: Akkor nem is hiszünk az urnak! Ugratás az egész, dajkamese.

Ekkor egy rendkívül kinos jelenet történt. Előbb hevesen szidalmazták Nagyot, aki halálsápadtan állt a zugó tömegben, majd több képviselő összesugott, elvonultak és a terem közepén egyedül hagyták Nagy Emilt, aki később Deésy Géza államtitkárhoz lépett és vele való rövid beszélgetés után távozott.

Thaly László lépett ekkor a terembe, a kiról szintén az a hír volt elterjedve, hogy látatlanba, kényszer alatt írta alá az ivet. Kérdőre vonták, hogy mondotta-e ezt?

Thaly: Mondottam, de kijelentem, hogy aláírnám az ivet még egyszer, mert olyan férfiak ajánlották, akiknek szavában feltétlenül megbízom.

Ezután újból nyugodt mederbe terelődött a tárgyalás.

Justh kijelentette, hogy szerinte Ugron és Barabás az egész kavargásnak az oka, akik az utóbbi napokban, mint észrevette, valami puccsra készülnek. Kéri a párt tagjait, ne men-

jenek el Budapestről és akadályozzának meg minden pücsösöt.

Ezután még sokáig együtt maradtak a képviselők és izgatottan tárgyalták a párt alnökeinek viselkedését.

A háziezred nagygyakorlata.

A gépfegyverek alkalmazása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Katonai körökben már-már egészen bizonyosra vették, hogy a szerbiai kalandozások miatt az idén elmaradnak a szokásos nagygyakorlatok. Csak az utolsó hetekben tette meg a hadügyminisztérium az intézkedéseket, amelyekből kétségtelenül megállapítható, hogy a mozgósítás dacára is rendes hadgyakorlatok fognak lefolyni a nyár végén az egész Monarkia területén. A háziezred legénysége előtt már napiparancsban is kihirdették az idej nagygyakorlatokra vonatkozó utasításokat és minden fegyvernem lázasan készülődik a meleg napokra.

A VII-ik hadtest összes ezredei Temes megye déli részén, Temes-Kubin környékén, a Duna partján lesznek összpontosítva. A hadtest két hadosztálya kerül egymással szembe a 3 napos „Schluss-manőver” alkalmával. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy az egész hadgyakorlat csak három napig fog tartani. Az eddigi megállapodások szerint ugyanis a 33. gyalogezred már augusztus közepén utnak indul és egészen szeptember közepéig — tehát csaknem egy hónapig — távol lesz a garnizontól. Ez idő alatt összpontosított ezred, dandár és hadosztálygyakorlatokat fognak tartani. Ugyanebben az időben a hadtest másik hadosztályának ezredei is ilyen gyakorlatokat végeznek s mikor már mindkét hadosztály összpontosítva lesz, szembe kerül egymással a két divízió és megkezdődik a 3 napos döntő ütközet.

Az idej hadgyakorlatok némi tekintetben mégis különbözni fognak az eddigiektől. Most fogják alkalmazni ugyanis az új, modern harci eszközöket, amelyeket még ki sem próbált a hadvezetőség. A tavalyi gyakorlatok alkalmával ugyan már működésben volt egy-két gépfegyver, most azonban már minden gyalogezred két-két gépfegyverrel lesz felszerelve. Azonkívül néhány tüzezezred is az új ágyúkkal harcolja végig a béke gyakorlatot, a bécsi és triezsti arzenálból már nagyban szállítják a hadtest némely tüzezezreideihez a gyakorló töltényeket. Érdekes lesz az új tábori telefon és távirda szakaszok működése, a kézibombákkal felszerelt századok harca. Az osztrák önkéntes katonai automobil csapat néhány új automobil fog mindkét fél rendelkezésére bocsátani, a Dunán valamelyik kisebb fajta monitor fog manőverezni. Ezenkívül — épen úgy, mint az előző évben, — katonai léggömböket is fognak használni a hadvezérek.

Mindezekből kitűnik, hogy kiválóan érdekesnek ígérkezik a mostani hadgyakorlat. A modern harci eszközök ugyanis teljesen átváltoztatják a taktika és stratégia formáit, úgy, hogy most már egészen újonnan kell tanulni a gyakorlatok alkalmával a főtiszteknek a hadvezetést.

A 33. gyalogezred most már nagyban készülődik a manőverre. Egymásután hívják be a tartalékosokat és póttartalékosokat. A brigád összpontosítás július végén meg fog kezdődni, amikor is a 33. gyalogezred temeskubini zászlóalja is csatlakozik az ezredhez.

A hadgyakorlatok augusztus 24-től szeptember 14-ig tartanak. Július 27-én kezdik meg az önkéntesek összpontosítását a hadtesthez tartozó összes városokból Nagyváradra. Az önkéntesek 4 hétig maradnak Nagyváradon és innen mennek el Temeskubinba. Szeptember 14-én lesz a lefuvás s ekkor engedik haza a kiszolgált bakákat.

AJÁNDÉK az aradi ereklje muzeumnak.

Odry Lehel adománya

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Nagy és dicső küzdelmek történelmi jelentőségű erekljeit gyűjtötte össze és őrizi kegyelettel az aradi Kölcsey-Egyesület az általa létesített és fenntartott 1848–49. szabadságharci ereklje-muzeumban. Nagybecsű és nagy jelentőségű erekljék, melyekre kegyelettel s igaz hazafiúi büszkeséggel tekint egy ország s amelyekhez a magyar nemzetet diadalmas emlékek, fájó érzések és egy jobb jövő, az igaz szabadság felvirradásának reményei fűzik. Emlékek abból a regeszerű korból, amikor a turul erősebb volt a sasnál és egy új hatalom országrendítő seregének kellett közbelépni, hogy legyőzzék a magyart. Emlékek abból a dicsőségteljes szabadságharcból, a melynek végén a magyar nemzet, megszámlálhatatlan ellenségtől nyomva, fonségezen, tragikai hőshöz méltón elbukott.

Az emléktárgyakban és erekljékben gazdag 1848–49-iki szabadságharci muzeum ismét gazdagodott néhány értékes és becses, fájó emlékeket felidéző erekljével, melyeket a Kölcsey-Egyesület a többihez hasonló hazafias kegyelettel fog őrizni és a jövő nemzedéknek átadni.

Id. pacséri Odry Lehel, a budapesti Nemzeti Színház és m. kir. Operaház nyugalmazott operaéneke az ereklje muzeumnak ajándékozta néhai hívvári báró Meszina Ferenc volt 1848–49. tábornoki főnök, honvéd alezredes és neje pacséri Odry Ida hagyatékában talált, a lezajlott szabadságharera emlékeztető tárgyakat, melyek így a nemzet közkincsévé váltak.

Az Odry Lehel által örökölt hagyatékban talált és most a muzeum tulajdonát képező erekljék két részre oszlanak. Az egyik csoport áll: fából faragott, művészi kivitelű két darab legyezőből, legyezőtokból, továbbá ugyancsak fából faragott négy darab karperecből és egy melltűből. Ezen tárgyakat báró Meszina Ferenc 48–49. honvédalezredes az aradi várban töltött hat évi várfogsága alatt készítette. A másik csoport áll: egy, nemzetiszínű sávval övezett selyemkendőből, melyet Meszina Ferenc adott át a várfogságban lévő férjének, s aminőt a szabadságharc leveretése utáni időben a magyar nők viseltek, továbbá áll két darab, a Meszina-család nemesi címerével ellátott pezsétnyomóból és egyéb értékes okmányokból.

A művészi kivitelű, csipkészerű átmetszősekkel kidolgozott legyező belső, rendkívül finom, hárya vakonysága, lemezein egy-egy betű van kivágva. A betűk összetétele: *Kedves jó Idámnak. Az abrónesalakú, kis falakkal összekapcsolható két karperecen: Aradi emlék 1855. A négyzetes kis kockákból összeállított és láncoként húzódó másik két karperecen: 1855. április 13.*

Ezek az erekljék egy kartonlapon izlésesen összeállítva a muzeumban megtekinthetők.

Ebből az alkalomból szenteljünk néhány sort Meszina Ferenc emlékének:

Meszina Ferenc született 1819. évi augusztus hó 10-én Milánóban, ahol atyja az ott állomásozó 5. huszárezredben szolgált. Az apát 1822. évben a *Mária Terézia vitézségi rend* tüntették ki és úgy őt, mint utódait hívvári előnévvel bárói rangra emelte a király.

Hívvári báró Meszina Ferenc 1833. évtől a cs. és kir. 33. gyalogezredben kadét, majd 1838. évben hadnagy és 1843. évben a 41. gyalogezredben mint főhadnagy szolgált 1848. július hó 1-én István főherceg honvédszázadosává nevezte ki és beosztotta az Obecsén állomásozó 3. honvédszászlóaljhoz, mely zászlóalj parancsnoka Damjanich János őrnagy volt. Később a honvédelmi bizottság határozata folytán Pestre, István főherceg mellé, majd a főherceg Magyarországból történt távozása után Hrabovszky katonai főparancsnok mellé rendelték szolgálattételre. Ezután szolgálati kiváló érdemei, az ütközetekben tanúsított bátorsága és katonai tudása következtében folyton emelkedve, tábornoki főnökké, majd 1849. év április havában alezredessé lépett elő. Részt vett a szerbek ellen vívott *tiszaföldvári, turiai, szenttamási* ütközetekben, továbbá a *letenyei, kottori, dubrováci, légrádi, moóri, szolnoki, törökszentmiklósi, ceglédi, kápolnai, isaszegi* ütközetekben és részt vett *Budavár bevételében* is. Részt vett továbbá a *perédi*, később az *ujszegedi* és *temesvári* csatákban. Ezekben az ütközetekben hatszor sebesült meg. Legsúlyosabban Budavár ostrománál a rácvárosi oldalon vívott csatározásban.

A világosi fegyverletétel után Lázár Vilmos honvédtábornok tanácsára Temesváron jelentkezett az osztrák seregnél, ahonnan mint katonai foglyot Aradra szállították. Aradon 1849. évben minden rangjától megfosztva, *vagyonvesztésre és 12 évi várfogságra ítélték*. Ebből hat évet az aradi várban kitöltött, hat évet kegyelem útján elengedtek. Fogsága tartott 1849. októbertől 1855. évi augusztus hó 28-ig. Ekkor kiszabadult és Pestre internálták, ahol a Tiszaszabályozásnál, mint technikai díjnok tartotta fenn magát. Meghalt 85 éves korában, mint ujkiyósi postamester.

HIREK.

József főherceg a Feszti körképénél.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 25

József főherceg a mai nap folyamán meglátogatta a Feszti Árpád gyönyörű körképét, a „Magyarok bejövételét.” A herceg látogatása alatt a legszívélyesebben elbeszélgetett a tiszteletére összegyűlt urakkal. Elmondotta, hogy a képek egy része skizzben van meg és édes anyja fiúmei palotájában. A főherceg sokáig figyelemmel nézte Árpád alakját, majd megjegyezte:

— Gyermek koromban is ilyennek képzeltem Árpád alakját. Látni lehetett, hogy mennyire lelkesíti a főherceget a kép.

— Nagy és hazafias alkotás! — mondotta.

Az „Áldozat”-csoportnál tetszett a főhercegnek a felfelé szálló füst. József főhercegnek elmagyarázták, hogy az ősmagyar ember mily fontosságot tulajdonított ennek. Jó reményeket olvasott ki belőle a jövőre.

— Adja Isten, hogy úgy legyen — jegyezte meg a főherceg finom mosollyal. A főherceg az ökröket hajtó magyar paraszt alakját is sokáig nézte. Legnagyobb meglepetését nyilvánította ki a látottak felett és szívélyesen búcsút vett az összegyűlt uraktól.

A főherceg távozása előtt igen kedves jelenet játszódott le. Feszti Árpád megkérte, hogy írja be a nevét a vendégek könyvébe Ferenc József királyunk neve alá, aki tudvalevőleg 1896-ban tekintette meg a körképet; egyben megmutatta, hogy a másik oldalon az ő édesapja is beírta a nevét 1897-ben.

— Akkor inkább édes apám neve alá írom a nevemet, maradjon ő Felsője neve egyedül a lapon és szép kaligrafikus betűkkel beírta:

„József főherceg 1908. június 25-én.”

— Őszre gyermekeimet is elfogom hozni, — mondotta József főherceg.

A főherceg még egyszer a legszívélyesebb búcsút vette a tiszteletére megjelent uraktól.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 26-án az időjárás: enyhe, zivatarok.

— Az ügyvédi kamarai választások. Schmitt Sándor dr. aradi ügyvéd tudvalevőleg panaszt tett az igazságügyminiszternél az aradi ügyvédi kamara tavaszi alelnökkválasztása ellen. Az igazságügyminiszter most leiratban tudatta a kamarával, hogy a választási jegyzőkönyv tanúsága szerint a választás szabályszerűen folyt le, nincs ok tehát, hogy Parecz Béla dr. megválasztása ellen a hatáskörében levő felügyeleti joggal éljen. A Parecz dr. alelnökké történt választásával megüresedett kamarai ügyészi állást ősszel töltik be.

— Ismét remeg a föld Messzinában. Rómából jelentik: Messzinában ma bórzasztó éjjel volt ismét. Este 8 és fél órától kezdve reggel hat óráig erős földremlések remegtették meg a lakosokat. A lökéseket erős földalatti moraj követte. Reggio Calabriából táviratozzák: Az éjjel erős földremlések voltak. A megrémült lakosság az utcára menekült.

— Gyilkos meleg Amerikában. Newyorkból jelentik: Három nap óta Északamerikában óriási hőség uralkodik. A rendőri jelentések szerint a melegnek napenként több áldozata van. Newyorkban 40 ember halt meg napszúrás következtében. A hőmérő tegnap 30° Celsiusot mutatott árnyékban, délnél pedig sok helyen 40° C. volt a meleg. Az egész üzleti élet megakadt és a lakosság az éjtel az utcákon tölti.

— Mi történt az érettségi lakoma után? A kereskedelmi akadémia hivatalos jelentése szerint közöltük tegnap az érettségi eredményét. Ebből a jelentésből azonban kimaradt egy nem érdektelen és jellemző epizód. Az érettségi után a kereskedelmi iskola immaron érettségiző növendékei ősi szokás szerint egy kis lakomán gyűltek össze. Ebben még magában semmi feljegyezni való sincs. Még abban sincs semmi, hogy a vacsorán néhány igen jókedvű diák kissé többet ivott a kelleténél. Most azonban a megszokott eseteknél kissé erősebb dolog következik. A vacsora után ugyanis nagy határyolo diák tovább folytatta mulatást és a Rácváros kócskoreimáiban adott bizonyítást jó kedvének. Egyik sötét utcában találkoztak a diákok egy szintén hangos legénnyel, akivel alaposan összeszólalkoztak. A legény két diákon akarta kipróbálni erejét és ez sikerült is volna neki, ha az új botokkal felszerelt fiúk segítségükre nem siettek volna kollégáiknak. Így azután sikerült a legényt botokkal úgy összeverni, hogy az súlyos daganatokkal testén maradt a csatatéren. A hangos verekedésre kissé elkésve megjelent egy rendőr is, aki az érettségizett diákokat felvitte a városházára, ahol kihallgatás és igazolás után világos nappal hazabocsátották őket.

— Temetés. Mittler Arnoldot, az Union-bank Bécsben elhunyt főtisztviselőjét vasárnap délelőtti kilenc órakor temetik el Simándon, a simándi izr. temetőbe. A temetésen résztvevő közönséget vasárnap reggel fél nyolc és nyolc óra között külön motorosvonat viszi Simándra, a mely még aznap délelőtti visszajön a gyászolókkal.

— Automobil szerencsétlenség. Sátor-aljaujhelyről táviratozzák: Kapossy László földbirtokos automobiljának fékje elromlott. Szédítő sebességgel nekirohant egy kőhid korlátjának. Az automobil három utasa súlyosan megsebesült.

— Vizbefutó tanítónövendék. Fekete lobogó lengett tegnap az aradi állami tanítóképzőintézet épületén. Nagy, súlyos gyász érte az intézet tanárait, növendékeit. Heinz István III. éves, az intézet legszorgalmasabb, legserényebb, legderékabb növendékét megrendítő szerencsétlenség érte. A tragikus sorsu ifju, miután a vizsgálatok befejeződtek, Orosházán lakó rokonait látogatta meg. Kedden délután több társával elment fürdeni a város határában levő tóba. Fürdőzés közben régi szív baja erőt vett rajta és a szerencsétlen ifju a hullámok közt lelte halálát. A mélyen sujtott, gyászoló szülők, akik Kisszentpéteren laknak, hazahozatták gyermekük holttestét és a megrázó eseményről értesítették az intézet igazgatóját is. Láng Mihály, a tanítóképző intézet humánus igazgatója, aki apaként szerette a jólelkű, szerencsétlenül járt tanítványát, a szomorú hírről nyomban értesítette az Aradon lakó tanítónövendékeket. Ma kora reggel, mintegy 14 tagból álló kis csapat zarándokolt ki Kisszentpéterre, hogy feljuthetetlen diáktársukat utolsó útjára kísérjék. A tanári kart Láng Mihály igazgató és Marczelly Kornél tanár képviselték. A temetés délelőtti 11 órakor folyt le az egész község nagy részvétel mellett. Váradi József, az intézet végzett növendéke megható búcsúztatót mondott ifju barátja sírján, amelyre szép koszorút is helyeztek. Végül Láng Mihály igazgató búcsúzott el igen érzékenyen a tragikus sorsu, jószagos lelkű, kedves tanítványától.

— Megbűntetett elővásárlók. Most, hogy a rendőrség szemmel tartja azokat a viszontelárusítókat, akik sáska módra lepik el és legelik le mindazt, ami szép és jó az élelmi piacon, most tűnik ki, hogy milyen üdvös rendelkezés az elővásárlási tilalom. Kitűnt például ma az, hogy csicséri asszonyok jelennek meg a piacon és egyszerre háromszáz fiatal libát vásárolnak össze és az egész rakományt elszállítják Aradról. Ezt még a tilalom dacára is merészelik. A detektív észrevette a dolgot és előállította az asszonyokat. Ezek voltak annyira ravaszak, hogy az eladótól nyolc óra előtt nem vették át a libákat, hanem csak husz korona foglaltat adtak azzal az ígérettel, hogy az árú az elővételi tilalom megszűnté után szállítandó. Bedő Árpád dr. elé kerültek s tagadtak mint a kárakasapás. Tudni sem akartak a foglaltat adásról.

— Jól van, — mondotta Bedő dr. — akkor itt előttem fizessék ki a libákat. A háromszáz libáért háromszázötz forintot.

Ekkor látták, hogy csávába kerültek, bevallották, hogy csak 290 forint jár az eladónak, mert ők bizony nyolc óra előtt perfekt vásárt csaptak. A bíró megbűntette őket fejenként 25 korona pénzbírsággal.

— Adókövetés. Az aradvárosi adókövetőbizottság folyó hó 28-án, hétfőn délelőtti 9 órakor a városháza kistermében a következők adóügyét tárgyalja: üvegese, vászonkereskedők, vegyeskereskedők, fűszer- és vegyeskereskedők, vendéglősök, vendéglői üzletvezetők, vendéglő és szálloda, élő- és művirágkereskedők, plüss- és előnyomó-intézet, vízvezeték- és csatornázási berendezők, zöldség-, hüvelly- és veteménykereskedők, zsidóbusok, szikvizgyártók, takarékpénztárak és egyéb nyilv. számadásra kötelezett vállalatok igazgatósági stb. jutalékai.

— Ha rossz a gyomra, már holnap reggel igyék éhgyomorra fél pohar Ferenc József-keserűvet. A kellemetlen érzések csakhamar megszűnnek és étvágya fokozottabb mértékben fog visszatérni. Ezen rég idők óta népszerű és valóban ritka természeti gyógykincset a legjelesebb orvosok állandóan ajánlják. 1631

— Edward király lila keztyűi. Az ascohi versenynapok szerencsésen véget értek, szerencsésen pedig a szó legteljesebb értelmében, mert az angol lapok szerint a versenyhét társadalmilag és sportszempontból az előbbi versenyeket jóval fölmulta. Az idő pompás volt: napsugaras és még sem meleg, úgy, hogy a hölgyek ascot-toiletteikkel veszély nélkül pompázhattak. A feltűnést ez alkalommal azonban nem a hölgyek ragyogó toilettei keltették, hanem Edward király vonta magára az öt rendületlenül utánczó angol urak figyelmét. Minden nap egy-egy forradalmi nuance-ot mutatott a brittek királyának öltözeke. Nemcsak az angol dandy-k, hanem London szabói is elámultak ennyi találékonyság láttára. Az első két napon világosszürke szalonkabát és világosszürke, szalagnélküli cylinder volt rajta. Csütörtökön azonban olyan színekben tobzódó öltözkében jelent meg a gyepen, hogy ez a nap a szabóművészet annaleseiben különös figyelemmel jegyeztetik majd fel. A kabát sötétkék, a nadrág világosszürke, a mellény világoskék atlasz volt. Ezt a mi impreszionista festőinket is megszágyenítő színvegyülék lila keztyű és lila nyakkendő egészítette ki. A londoni urak valósággal megröghanták a divatkereskedőket és egy-két óra alatt a lila keztyűk kis készlete óriási agióval kelt el és a kereskedők most minden elképzelhető színű keztyűket szereztek be. Nem lehet tudni, megtörténhetik, hogy Edward úgy is mint angol, úgy is mint divatkirály egy napon narancsvörös vagy hupikék keztyűsen jelenik meg a nyilvánosság előtt.

— Építkezések a megyében. A borosjenői nyilvános jellegű közkórház átalakítására és kibővítésére július 8-án a borosjenői főszolgabírói hivatalban árlejtést tartanak. — A ternovai szolgabírói lak helyreállítására július 23-án, a muszkai állami elemi iskola építésére és a magyarádi iskola átalakítására ugyanezen napon tartják meg az árlejtést az aradi államépítészeti hivatalban.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.

Tisztviselők vásárcsarnoka.

Az első nap. — Tulnag kereslet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Sok küzdelem és fáradozás után ma reggel végre megnyílt a tűzoltó laktanya udvarán a szövetség vásárcsarnoka. Már kora reggel fél 5 órakor szokatlan látványt nyújtott az Attila-térnek a tűzoltó laktanya felőli része, hol 5-6 ópen nem kalmár kinézésű ur járt fel a le türelmetlenül lesve-várva az első árukkal érkezendő kocsikat.

Ezek a szövetség igazgatósági tagjai voltak. A kocsik azonban, minthogy az előző napi eső miatt a kerti vetemények csak későn reggel voltak szedhetők, kissé elkésve jöttek.

Még meg sem érkeztek az árukkal megpakott kocsik, már számos háziasszony igyekezett a kíváncsiságtól kipirult arccal a csarnok felé. Az igazgatósági tagok, nehogy a hosszas várakozás a tisztviselők nejeit elkedvetlenítse, valósággal művészettel igyekeztek őket szóval tartani s így az időt kellemesen megrövidíteni. Végre egynek 6 órakor megérkezett a három nagy koci rakomány zöldségféle és tej. Min a méhraj fogta körül a kocsikat a sok gazdaasszony, mindenki elsőnek akarva vásárolni.

Az áruk elhelyezése után megkezdődött a vásárlás, még pedig oly nagy mértékben, hogy az igazgatóság tagjai is kénytelenek voltak az elárusítás körül segédkezni, hogy a türelmet-

lenkedni kezdő háziasszonyok mielőbb kielégítessenek. Nyolc órára minden árú elfogyott a még vagy 50-60 vevő jelentkezett, kiket azonban legnagyobb sajnálatára, nem tudott a szövetség kiszolgálni.

Ezek azok voltak, kik nem bízva a szövetség ígéreteiben, előbb a piacon kísérlették meg a bevásárlást a csak akkor jöttek a csarnokba, mikor látogatottságának, árai olcsóságának és kitűnő minőségének híre már a piacon is elterjedt.

Faragó Gyula kertészete valósággal remekelt e napon termelvényei kitűnő minőségével és olcsóságával.

A nagy kereslet arra indította a vezetőséget, hogy azonnal intézkedett a csarnoknak kibővítése iránt a forgalom könnyebb lebonyolítására még egy elárúsítót fogadott fel. Mint minden kezdetnél, itt is voltak apróbb kellemetlenségek, melyeket azonban a vezetőség a legnagyobb gondnal és igyekezettel siet elhárítani. Legnagyobb baj volt a helyiség szűk volta, mert a reményen felül megjelent — mintegy 200 — bevásárló mozogni is alig tudott egymástól. Kevés volt továbbá az egy elárúsító, mit azonban a jelenvolt igazgatósági tagok lekötözött szolgálatkészége pótolta. A bevásárló hölgyek évdőve ki is jelentették, hogy ha ilyen kedves elárúsítókkal lesz dolguk, kétszeres örömmel jönnek a csarnokba vásárolni. Mindezen hiányokat azonban a közel napokban elhárítja a vezetőség.

Az első nap tapasztalatait felhasználva már is intézkedett a vezetőség, hogy vasárnapra minden irányban és kellő könnyedséggel kielégíthetők legyenek a szövetségi tagok igényei.

Az első nap lefolyása után az általános tapasztalat és vélemény az volt, hogy az árak — a minőség kifogástalan volta mellett — 20-30%-kal feltétlenül olcsóbbak a piaci áraknál a vásárlást igen kellemessé teszi az, hogy a tagok feleségei nincsenek a piaci kofák gorombaságainak kitéve. Az első nap sikere biztató jel a jövőre, annak eredményével úgy a vásárlók, mint a szállító, de a szövetség vezetősége is nagyon meg van elégedve. A csarnokot igen számos érdeklődő szakember is felkereste a reggeli órákban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

A legutóbbi időjárás hatását illetőleg a gabonanéműekre, a vélemények roppant eltérők. Egyesek szerint az eső, majd az utána következő meleg ártott, míg mások szerint a csapadék használt. Hogy mi az igaz, ezt a közeli aratás fogja eldönteni.

A gabonaüzlet irányzata némileg gyengült, az árak hanyatlottak.

A mai piacon elkelt:

400 mm. buza	15.30—15.60
400 mm. tengeri	7.00—7.10
Rozs	9.80—10.00
Zab	8.40—8.60
Arpa	8.20—8.40

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 25.

Amerika 1/2-el magasabb. Kevés üzlet, tartott árak. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.83—7.84	7.80—7.81
Tengeri 1910. májusra	7.24—7.25	7.23—7.24
Buza 1909. októberre	13.66—13.67	13.63—13.64
Buza 1910. áprilisra	14.08—14.09	14.07—14.08
Rozs októberre	10.23—10.24	10.20—10.21
Zab októberre	8.93—8.94	8.92—8.93

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde üzlettelen.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. június hó 26-án:

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház tagjának fellépésével:

Biberos.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Parker L. Napóleon. Fordította: Dr. Mihály J.

S Z E M É L Y E K:

Giovanni	Gál Gyula.	Francesco	Nagyiván L.
Giuliano	Delli Lajos.	Luigi	Kéker I.
Bartholomeo	Várnay Jenő.	Bepo	Leővey Leo.
Guido	Hunyady J.	Pietro	Kertész D.
Andrea	Martonyi R.	Claricia	Follinsné.
Petter Ramoen	Kulcsár L.	Philiberta	Kápolnay J.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simenyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. június 26-án, szombat:

1. Modern szórakozás. B. hozat. — 2. Az első szerelem. Életrajz. — 3. Bőrgyár. Természet után. — 4. A hipnotizáló szolgá. Komikus. — 5. Francia hadgyakorlatok. Természet után. — 6. Little Tich. A híres lapidó táncos.

7. Egy bankjegy története.

Dráma. Írta: Jules Maroy. Előkelő művészek előadásában.

Előadások délután 6, 8, és 10 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Vágvencsei Babó Zoltán és neje csikszenttamási Baróthy Ilona úgy a maguk, mint a magyazulók Baróthy Akos dr. és neje felapáthi Molnár Piroksa, kistestvérei Ilonka, Mária és Klárka, továbbá Babó Lajos, Babó Iván, Babó Emil és Babó Andor, mint nagybátyjai nevében fájdalommal megtört szívvel jelentik szeretett kisleányuknak

Rózsikának,

június 25-én életének 8-ik évében történt elhunytát.

A kedves kis halott földi perai folyó évi június hó 27-ik napján délután 4 órakor fognak Kaszaper-pusztán beszenteltetni és onnan a mezőkövesházi családi sírboltba örök nyugalomra helyezni.

Béke poraira!

Kaszaper, 1909. június hó 25. 2476

Csutak Károly és fia első temetés-vezető intézete. Arad, Szabadság-ter 20.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Ha fáradt, ha izzad

a keze, ha izzad a lába, úgy csak szénsavas pezsgő

SICCOGENT

használgon. Az izzadság következtében fellépő kellemetlen büzt megszünteti, a járást megkönnyíti.

Egy doboz 30 fillér.

V-gyártási laboratórium:

Detsinyi Frigyes

Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.

Aradon: Vojtek és Weisz drogériájában kapható, 5834

Szesz és liszt szakmában teljes jártassággal bíró, óvadékképes 35-40 éves koru

2464

raktárnok

azonnali belépésre felvétetik

Steiner Ferencnél

Déván.

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek

része

2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

Megérkeztek

a legjobb és legszebb

melyek kevés jéggel

Jégszekrények

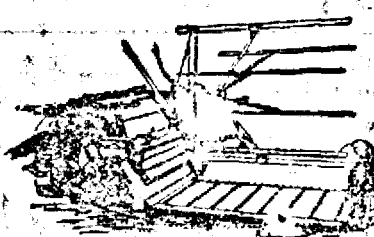
Kitűnően hűtenek.

Szabó Albert

5 Felső János főherceg udvari szállítója; üveg, porcellán, lámpa és konyhabereendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 239. 1898

Azon méltóságos gazdák, kik fűkaszáló és kéveket arató-
gépeket óhajtanak vásárolni, saját eszükben kérjünk prospektust!

MASSEY-HARRIS

kéveket,
MASSEY-HARRIS

fűkaszáló,
MASSEY-HARRIS

aratógépekről.

Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,
északamerikai fűkaszáló- és aratógépgyár.

!!! A világ legszolidabb gyártmánya !!!

Vöröskőriselő: Kornstein Gyula Sándor V. Alkotmány-utca 23. sz.
Utazók és ügynökök nton nincsenek.

Közvetlen kereszködések kéretnek.

iroda és kiállítás helyiségei V. Alkotmány-utca 23. sz. 5818

Boros Béni-tér 20. számú telken
épülő két bérházban modern beren-
dezésü

lakások és üzlethelyiségek

f. évi november 1-ére kiadók.

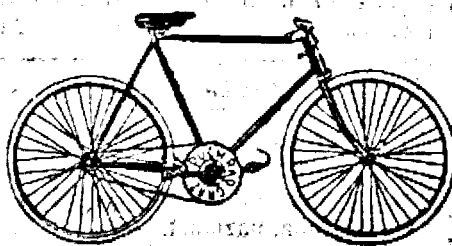
Bővebb értesítést nyújt Laendler
Aladár gőzfűrészt irodája. 2428

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

1202

Boros Béni-tér 1. sz. — Telefon sz. 370.

Dus választék Helikál-Premier,
Puch és Merkur kerékpárok-
ban. Eredeti Viktoria Centrál-
Bobbín varógépekben és Sin-
ger karikahajós gépek.

Olcso árak, kedvező fizetési feltételek.

Pontos kiszolgálás, szakszerű javító műhely.

Scheibel Vilmos

vízvezeték és csatornázás berendező

Telefon
124. szám.

Aradon, Szabadság-tér 10.

Telefon
124. szám.

**Fürdőberendezések, árnyékszékek,
mosdók, kiöntők, szivattyús kutak és
légszeszakályha felszerelések,**

ugyszintén mindezek
szakszerű javítása.

Raktár mindennemű kőanyag, öntöttvas, ónozott, ólom és óncsövekben.

Egyedüli el-
árusítás Arad
és vidékére.

„DIABOLIT OLAJ”

Egyedüli el-
árusítás Arad
és vidékére.

szagtalanító felkenés minden fertőző helyre

u. m. clostetk, pissoirok és csatornák részére. Kiválóan fontos iskolák, hivatalos helyiségek,
kórházak, kávéházak és nyilvános pissoirok részére.

Megtakarítja a drága vízöblítést, mely amugy sem fertőtleníti.

2821

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?
1893. Egyedül s kizárólag csak
Hunyadi-utca 1. szám alatt,
hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre
abonnement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak. **Zóna reggel 20 fillér.**
Kristály tisztaság! **Figyelmes kiszolgálás!**
Szíves pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót,** vendéglő tulajdonos.

APRO HIRDETÉSEK.

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos árban eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2834

Sürgősen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökély Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2418

Egy dupla áttételű

Puch-féle motorbicikli kosárral eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2435

Megjelentek

és Ingusz t. és Fia cég **Modern könyvtárában** kaphatók: Szomaházy: Százhuszéves asszony, Méltóságos asszony lovagjai, A gyergyóvári hadjárat és az e heti szépirodalmi újdonságok. A fenti műveket ötszöri kiolvasás után félárért eladjuk. 178

Fényképeszteli cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképeszteli lencsék bármely minőségben, s az összes fényképeszteli kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképeszteli cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Papírkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékban. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izse könyv- és papirkereskedése Aradon. Telefon 885. 262

Egy jóforgalmu fodrászüzlet

azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2471

Egy terem

ujjonnan átalakítva bármilyen célra azonnal kiadó Boczkó-utca 8. sz. 2470

Lakás kiadó.

Teleki-utca 20. szám alatt egy modern, minden kényelemmel ellátott utcai lakás, mely áll: 4 szoba, fürdőszoba, házikert, augusztus 1-től kiadó. Bővebbet Zeiner Ignátnál, Arad, Forray-utca 2. 2475

Nagy elegáns koffer eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

10442—1909. kh.

Pályázati hirdetmény.

Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 6768/167—1907. sz. alatti kéményseprőipar gyakorlásáról alkotott s a kereskedelmi m. kir. ministerium által 67640—1908. sz. a jóváhagyott szabályrendelet 2. §-ában felsorolt utcákból álló s

üresedésben lévő 5-ik kéményseprő kerületre ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy az említett szabályrendelet 1. §-a, illetve az ipartörvény, valamint a törvény végrehajtási rendeletének megfelelő hatósági okmányokkal és bélyeggel felszerelt kérvényeiket 1909 augusztus hó 1-ő napjáig bezárólag Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalához címezve, ugyanott nyújtsák be, melyekkel igazolva kell hogy legyen:

1. Gyújtogatás, vagy tűzvész okozásáért büntetve nem voltak és a hatóság e őt mint kifogástalan magaviseletű, józan életű és megbízható egyének ismeretesei, továbbá háztartásukban hány gondozás alatt álló családtagjuk van;

2. a kéményseprési iparban szabályszerű képesítéssel bírnak, szakbavágó munkával, mint segéddek hány évig működtek, vagy ha önálló iparosok, mióta folytatják a kéményseprői ipart.

Hiányosan felszerelt, vagy későn beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Azon folyamodó, ki a jelen pályázati hirdetményben megjelölt munkakerületet elnyeri, tartozik a kéményseprő kerület betöltése tárgyában hozandó iparhatósági véghatározat jogerőre emelkedése után a kerületet az átültetett hatóság által meghatározandó napon elfoglalni és az ott előforduló kéményseprési munkákat a hivatalozott kéményseprési szabályrendeletben megállapított díjazás mellett haladéktalanul megkezdni, de köteles a működés megkezdése előtt a vonatkozó iparrendélyt kiváltani.

Arad, 1909. évi június hó 21-én.

Sariot Domokos,
főkapitány.

Julius I-én

életbe lép az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 2417

Helical-Premier

kerékpárok elpusztíthatatlanok, elegánsak és olcsók.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyedüli elárusító:

PREMIERWERKE, EGER I/B.

Fehérnemű Osztály.

Varrás nélküli alsó lepedő, bőr erős, hófehér, darabja 1 frt. 40.

Maradék mosott madapolan chiffon, minden célra alkalmas, métere 32 krajczár, e minőség rendes forgalmi ára 40 krajczár.

Maradék p. muth vászon, kiváló finom minőségűek, 32 krajczár legvékonyabb 34 krajczár, ezek forgalmi ára 40 és 45 krajczár. E maradékok 2 métertől 8 méterig kaphatók.

Ujabbán érkezett nagy szállítmány tiszta c. r. n. vásznakból. Már közismert prima minőség, erős szálú 65 krajczár, vékony 70—75 krajczár. Egész finom írlandi zsebkendőkre és finom kézimunkára. 271

Nyári idényre!

Ajánljuk nagy választékban nyári takarót, fürdő öltönyt, fürdőkalapot, fürdő lepedőt. Új mintázatú mosó és gyapjú Delainek. Új könnyű ruhakelmék mint Poupine-Grenadin. Legujabb vásznak mosó Ottomán minden divatszínben.

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér.

Különleges olcsó cikkek.

Meire alsó szoknya minden színben darabja 4 frt. 50.

Herweth mieder legujabb facon darabja 3 frt. 50.

Nagy parthie vétel női és férfi zsebkendőkből.

Csoda olcsó árak!

Tiszta selyem Tafft alsószoknya minden színben darabja 5 frt. 80.

Egyes abroszok, szalvéták rendkívül olcsón.

Kész női fehérnemű, chiffon és vászonból csekély porfoltokkal a kirakathoz rendkívül olcsón kaphatók.